

АНТОН АГАРУНОВ

Әз дүл
оморәниho
кофho

2003

Шоирә сәнәһ,әтү қоф нұвұсдәји,
Һәр көлмәj ән шоириш jә хәзинәји.

* * *

Әз нұвұсдә нүм мә jә шоир бисто,
Кош әз әvvәл мәрә h,әвәс имбисто.

* * *

Ә дустho, данит шоир jә вәхт мұмұрү
h,илом мұрдқәш, нұвұсдәһоjy һимұрү.

A. Агарунов

Антон Агарунов
э дәстәј шоирhoј Азәрбајҹан нә
э дәстәј шоирhoј Истроил дәри

Антон (Азарја) Гилилович
Агарунов

Эз дул
оморәнијо
кофһо

Москва «Вече»
2003

Шоир Антон Агарунов əз дәдәј бири 21 декабр 1934 мүн сал ə поселок Сабунчи, шәһәр Баку.

Әчәки кәләтәһојү оморәбүрүт əз Гүбә. Омо

Антон сә сала бирәнки бәбәдәдәјү җәнә
вокощдәт ə Гүбә, ə мәскән чуһурho. Әvvәл әчә
зүвүсдә бүрүткә.

Антон 1951-мүн сал гәбул бирә 1955 мүн сал "Гидромелартив" техникома варасдәни вә кор сохдәни ə шәһәр Гүбә ə корһој ови ə вәзифәј инженер ови. Кор сохдә-сохдә хундә ваастәни ə виләјәт Ростов на Дону, ə шәһәр Новочеркасских ə Rossiјә Гидротехнически института. 1967 мүн сал Антон ə кифләт хүшдәрәвоз оморәни əри зивистә ə шәһәр Баку, дарафдәни ə кор ə (мәсокомбинат) комбинат қушди ə корһој хунәвокундәји нә ремонт сохдәји.

1990 мүн сал ə h,әјилhо нә нәвәһој хүшдәрәвоз ə Истроил оморә.

Антон əз корсүзи дарыхмыш бирә сәр կүрдәни шејrho нә гәзәлhо нувусдә. Ә hәчирәво Антон дү касита нә дү китоб рәhо дорә. Зәһмәт Антон Агаруновә əфикир вәкүрдә ə 2002 мүн сал ə дәстәј шоирhoj Азербајҹан нә дәстәј шоирhoj Истроил гәбул бирә.

Исаh,әт ə дәс ишму дәриhо хундәнитhо китоб

сәјүмүн китоб өн шоир Антон Агарунови. Ө сәјүмүн китоб өз шеирхо бәгәj ө шеирово нұвқсдә оморә 4 (чор) поәма вәри. Поәма "Jүсифә сәдиг" нәдәниширә ки, амbara одомиho ө зуһун хұшдә нұвқсдәт, омо ө зуһун ҹуһуриму jәкүмүн дәси әдәj ө хундәкорхоj хұшдә расундә.

Дүjүмүн поәма "Шұвәр сә зәнә" hәгигәтән бирә кори. Jә мерд ө јетимирово кәлә бирә, зән хосдә бәгдә сәһиб хунә-чиқә, пул-мол бирә, ә дү зәнү h,әjилhоjүш бирәни. Әхирдә өз hәммә оворә мундә.

Сәјмүн поәма "Kәдә ө шұвәр рафди" иш бирә кори. Ө хотур пул мол өз дұли-чуни нә бирә јә бирача дұхдәрә хосдәни, бәбә дәдәjә шәндәни, әjон дұхдәр ө Москов рафта. Бәбәшү noctog бирә мүрдәни, нә әсәр мито, нә әhоfti, нә әчүлә оморә бәбәшү ө кумәки чәh,мәtово ковут бирә.

Чорумүн поәма "Бинсофә дәдәj" уш бирә кори. Xубә шұвәрү нәjә шәш мәhә h,әjилу бирә-бирә ө хунәj дәдәшү ө гиног оморәниjo кук холәү ө дұхдәр холә ошуг бирә, дұхдәр холәрә өз сәр вәдәшәндә вирихундәни, h,әjиләш шәндәни ө вагзал рафдо.

Өз поәмаhо бәгәj ө и китоб 100 шеир вә гәзәлhо

вәри, әз товун тәрбијә вә ешг мүһбәт духодәр нә күк. Ә шеир "Хәбәрту һисдими"?" әдәј қуфдирә:

Һәрбој ә қәшдәһош вәдироморә,
Ә пәсәј тү һисдүм, дан мә оворә.
Бәрдәни чун мәрә наз дорә-дорә,
Ә руј тү һәсрәтүм хәбәр тү һисдми?

Лөвһојту хәндә құл, гошһој тү сијә,
Ә бәдән һич қоф нисд, назуки-инчә,
Антонә қу, јә қоф кәј миди дијә,
Сәрсон тү бисдорум, хәбәр тү һисдми?

Шоир Антон әз исаһ,әти зомонә наразини қуфдирә ә шеир "Јохдур инсана гијмәт" әдәј қуфдирә:

Нечә жаңыш дејим белә һәјата
Бил гијмәт вермирләр инчәсәнәтә
Кечмиши гајтарым јохдур һалымда
Заман ләкә жаңыр бил тәмиз ада.

Антон ә Баку зиһисдәнкә урә јә өнілә күк монуһо бири, дәрд әну әз јор нәс вадарафда ә шеир "Ағладым" әдәј қуфдирә:
Бир оғлум өлмүшдүр ана вәтәндә,

Вәтәнин торпагы, даши аглады.
Жүлләр саралды баһар чагында,
Атанын, ананын варлыгы јанды.

Антон Агарунов ә дәстәј шоирhoј Азәрбајҹан
дәри қуфдирә јә чәнді шеирhорә өзүн
Азәрбачаны нувусди уһош хуну.

Антон јошлүjә одомини, чоһилә рузhорә ә јор
дәшәндә өз пир бирәji әдәj наразијәти сохдә.

Чөвониho рафд өз дәс, hejфки зу пир бисторум.
Ә гулhојмә гуввот нәh, , әхир фәгир бисторум.

Чумhојмә фурәгустi, кәмәр әдәj бирә гәd
Һөмүр әдәj раfta, руз әри дирә пир бисторум.

Бијојt hәmmәjmu өз шоир Антон қуим ки, өз
hәvәc нәофдо, зив, нүвүc!

"Шаир Осман Сарывәли,

верир өзүнә тәсәлли.

Һәштадында алма өса

Гојма сәни гарә баса,

Һәр ким jүz ил јашамаса

Тәгсәр онун өзүндәdir.

Хананил Абрамов.

Мә ә (Jasha) Jashaһ,ијо бен Илјавуһәј Йлјагујев әдәм рази јәти мәрә қуфдирә. Һә она қөроки, мә ә бәбәшү Илјавуһәј бен Jashaһ,ијо Илјагујевовоз кировундәјмһо дустирә нә һовурирә әз јор нәвәдәшәнди бирорзәрәјму, ә хотур дусти әри әни нуму "Әз дүл оморәниһо қофһо" китобмә қәрәк бириһо хәрчә дори. Амбар сог қәрдо.

Антон Агарунов

Илјавућеј бен Јаша, ијо Илјагујев

Сосун (чијчи) бен Исроил Исроилов əз дәдәј бири ə Азәрбочан ə шәһәр Гүбә ə гәсәбәј чукурлојму ə 1877 мүн сал, 1963 мүн сал мондо бири. У 86 сал зүвүсди ə Гүбә ə гәсәбәј чукурлојму. Сосун бен Исроил əн hөрмәтлүjә одоми, худо шинох, тиро хун вә jә чөнд салho гобој нимаз бири.

Нәдәниширə Сосун бен Исроил диндор бу, Совет hөкүмәти h,əмәл оморәнки, ə халг иму ə ejr Совет hөкүмәти амбара кумәкиjo соҳди.

Сосун бен Исроил бүтүн h,əмүр хүшдә əри хал хубә нәсиhәтhо вә hәм мәсләhәtһo дори, у анчаг вә анчаг əри чәh,мәт чукурлојму əри хуби, əри шолуми оморәбу.

Ə уно қəро Сосун бен Исроил əз јор чукурлоj Гүбәјиму hич мәhәл нивадаров. У jә кәләтәрә хуно jә рабирә хуно, jә мәсләhәt, jә нәсиhәт дорокор бири, hисди вә мумуну ə тарих чукурлоj Губәјиму.

Сосун (Чојчиоји) бен Истроил Истроилов

ПОЕМОНО

ЈУСИФ БЕН ЈАКОВ

(Јусифә сәдиг)

И ихтилот әдәј рафта өз Іусиф бен Јаков, өз Іусифа сәдиг. Іусиф бен Јаков өз дәдәј бири 2199 мүн сал, мұрди 2309 мүн сал. Һеммә у зұвұсди 110 сал. Іусиф бен Јаков 17 сала бирәнки ө Мисраим бәрдәт урә. 93 сал Іусиф ө Мисраим зұвұсдә, әзу 12 сал у ө гәзәмот дәбири.

Іусиф нәдәниширә ө Мисраим моноһо бирә, урә бәрдәнүт ө Исройл ө шәһәр Шихим сәхд соҳдә. Җұнки, хори Исройла Іәков бен Исхог, бәбәј Іусифә сәдиг бәхш соҳдәбу ө h,әрәј 11 күк хұшдә, нен 2 күк Іусиф. Омо қуфдирәбу ки, Іусиф моноһо бирәнки ө шәһәр Шихим сәхт (говрә) бу.

Іәков бен Исхог бәбәј Іусифә сәдиг өз дәдәј бири 2108 мүн сал, моноһо бири 2255 мүн сал, у зұвұсди 147 сал. Јаков бен Исхог 91 сала бирәнки куку Іусиф, 94 сала бирәнки Бинjәми өз дәдәј

бирә.

Jakov ben Ishog ə Misraim əri zývýsdə рафдəнки, əjon Jusif 130 сала бу, у 17 сал ə мисраим зývýsdə.

Jakov ben Ishog сəхд бири ə шəhər Xevron ə Miħ,ərat Amaxpila, əjon bəbə kələbəbəj xýshdə. У хорирə Oвroħom əvinu ə pulovo восторəбу və қуфдирəбу ки, унчо γ нə зəну Сара, куку Ishog нə зəну Rивка, нəвəjy Jakov нə зəну Лијо мијосд сəхд бирə унчо. Ə қуфдирəj Oвroħom əvinurəxuno унчо чикəj шеш одоми бири, ə қуфдирəjyрə хuno və киһорə қуфдирəбукə унчо шеш одоми сəхт бири.

Ishog ben Oвroħom bəbəj Jakov, kələ bəbəj Jusif əz dədəj бири 2048 мүн сал, monoħo бири 2228 мүн сал. 160 сал зývýsdi.

Oвroħom əvinu bəbəj Ishog, kələbəbəj Jakov əz dədəj бири 1948 мүн сал monoħo бири 2123 мүн сал. 175 сал зývýsdi.

Dədəj Jusifə сədig Raħil bət Loven əz dədəj бири 2174 мүн сал, monoħo бири 2210 мүн сал, həmmə u 36 сал зývýsdi. Raħil сəхд (говрə бири

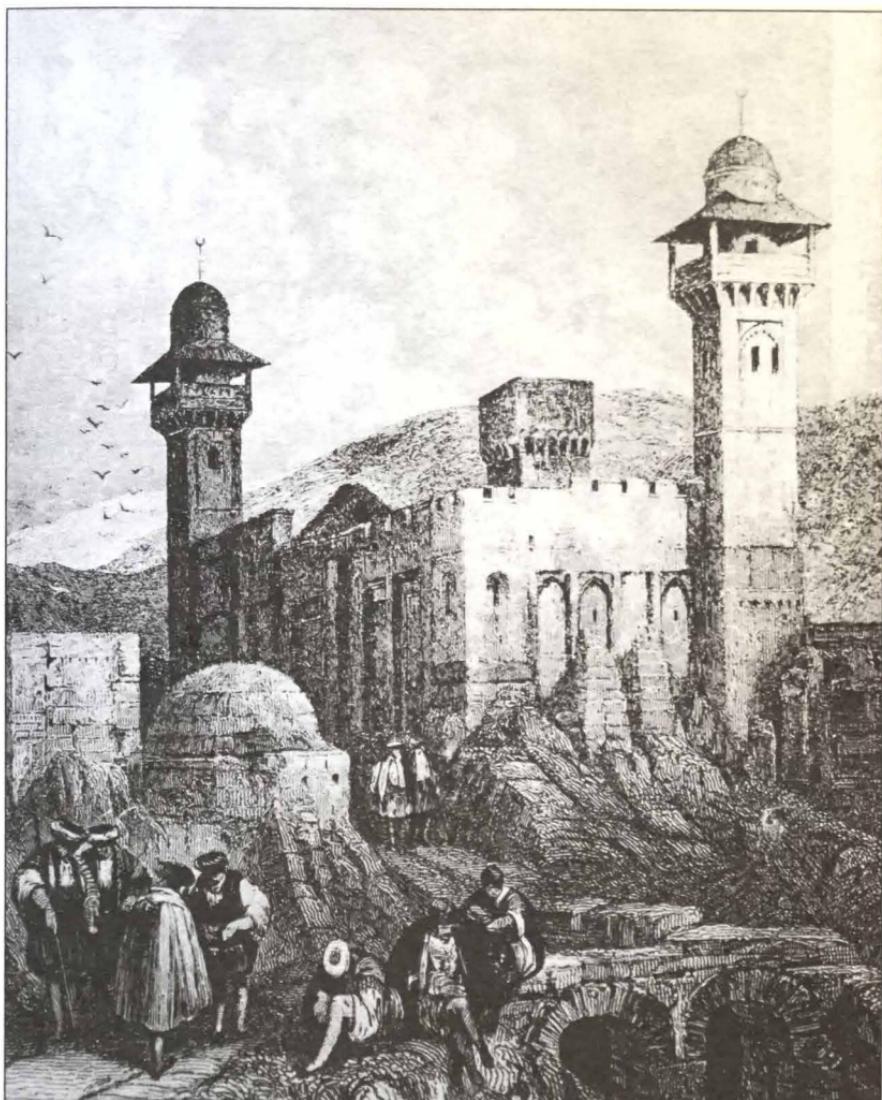
Ә Бет-леһим јәни, миқләј рәһ,
комики чуһурһо ә Мисраим рафта - оморәниһо
рәһи ки әз унчо қирошдәнкә әvvәл ә сәр.govrәј
Раһил поисдәнүт, лово хостәнүт бәгдә әрәһ
офтөрә.

Јусиф ән чүкләји бу, омо ән јәкүмүн у моноган
бири.

Әји поәма нум вәриjo Парh,o, Парчој Мисраим
бири әз 2200 мүн салhо тә 2300 мүн салhо.

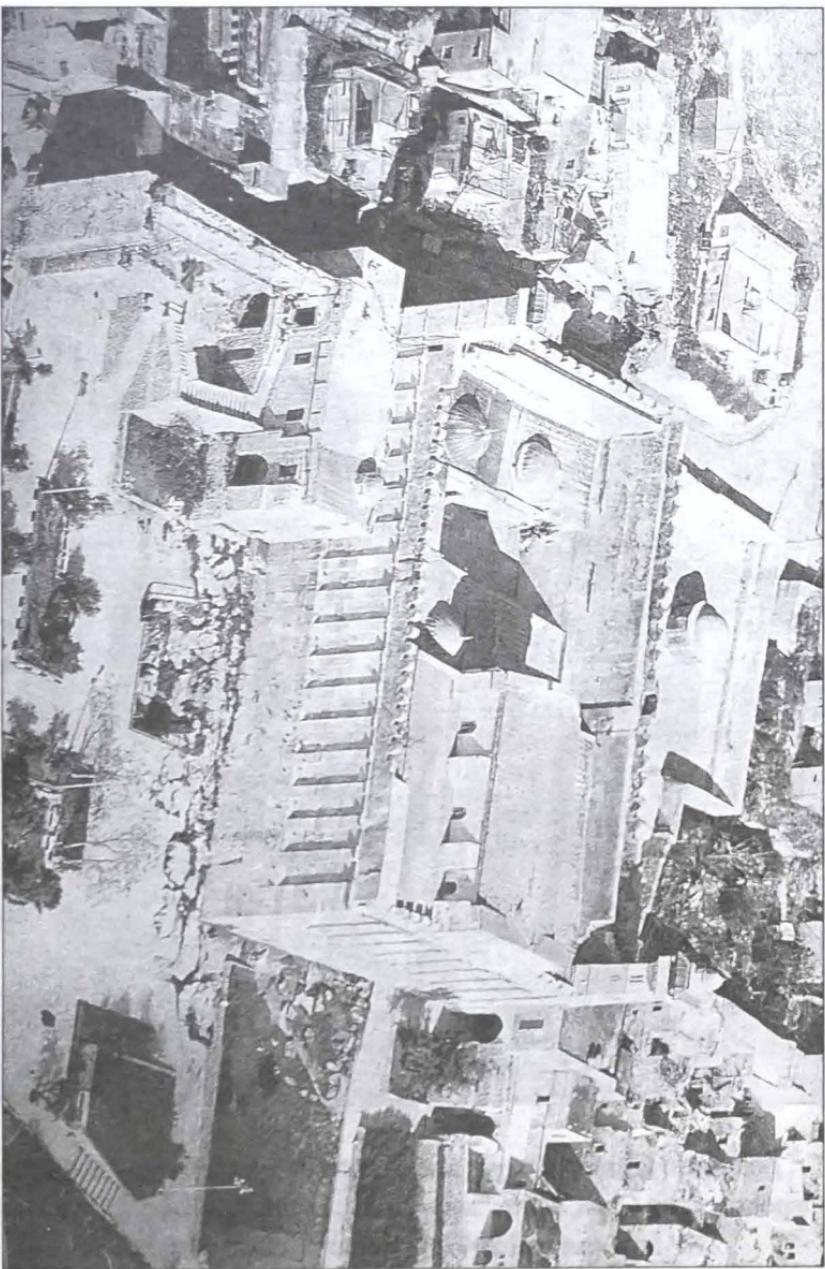
Ә зәвәр нүвүсдә омороhо рәгемhо, јәни,
тарихhо hисти, әзу тарих h,илом h,әмәл омориhо
тарих.

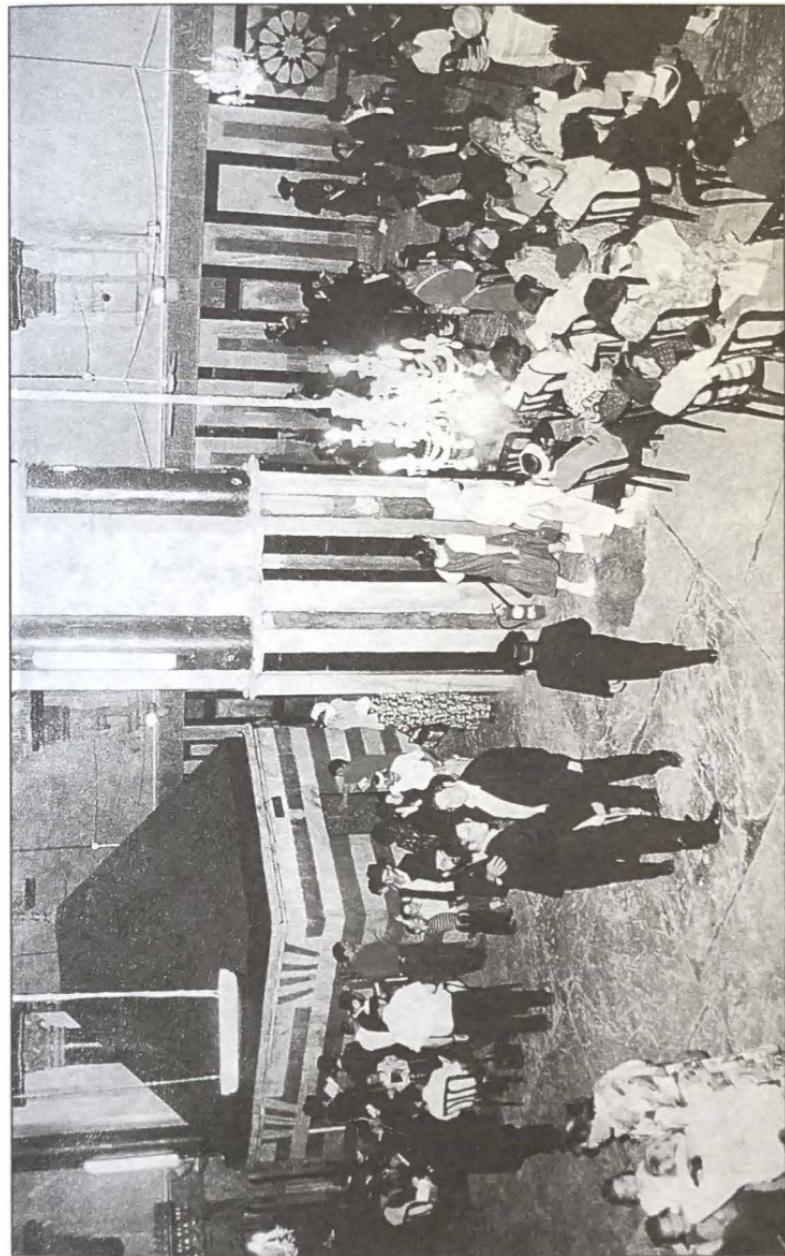
Комики исәh,әт hисти 5763 мүн сал.

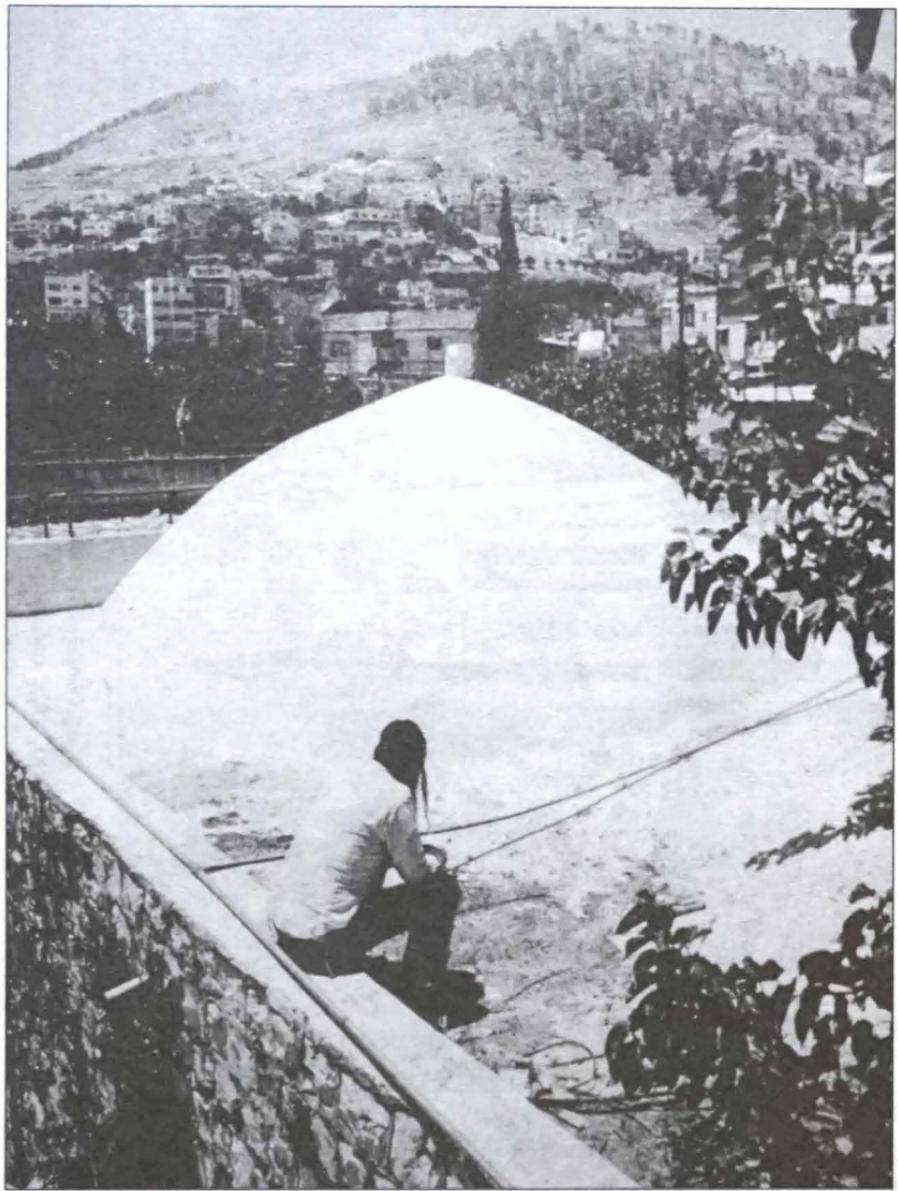
Гәдимијә шәкил Миарат һамахпела өз Буру. Ә дору дәри говрәј
Овроном зәну Сара, Jakov зәну Ривка, Jakov зән Лијо. И сурәт 1803
мүн сал өзи 200 сал пишо кәширә омори.

Исаһ, өтине вәхт Мирагамашпила өз зөвөр дөнүшишкенки

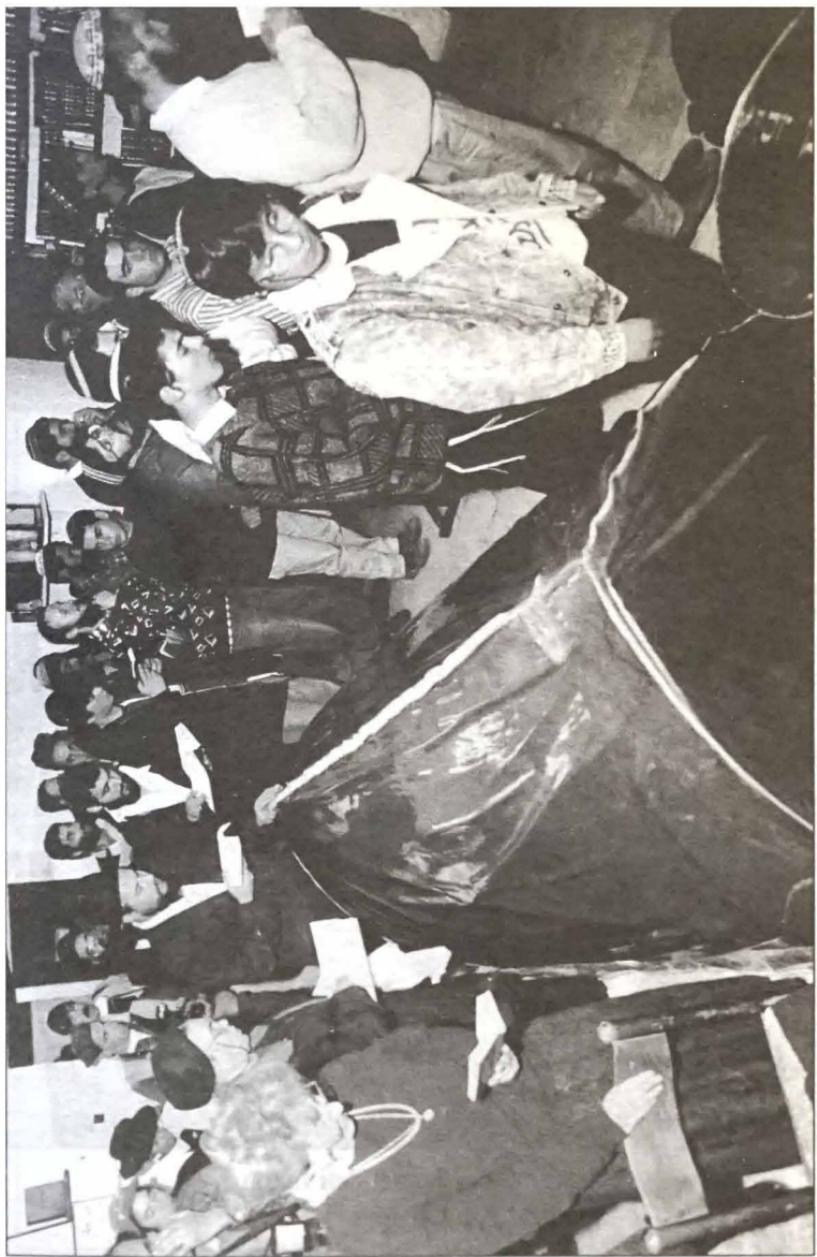

Гэриш өн Миарат намахтила эсэр говрэј Овроном зэнү Сара, Ичар зэнү Ривка,
Jakov зэн Лијо, хагь оморёни өри лово хосте.

Говрәј Йусиф бен Яков өз буру.

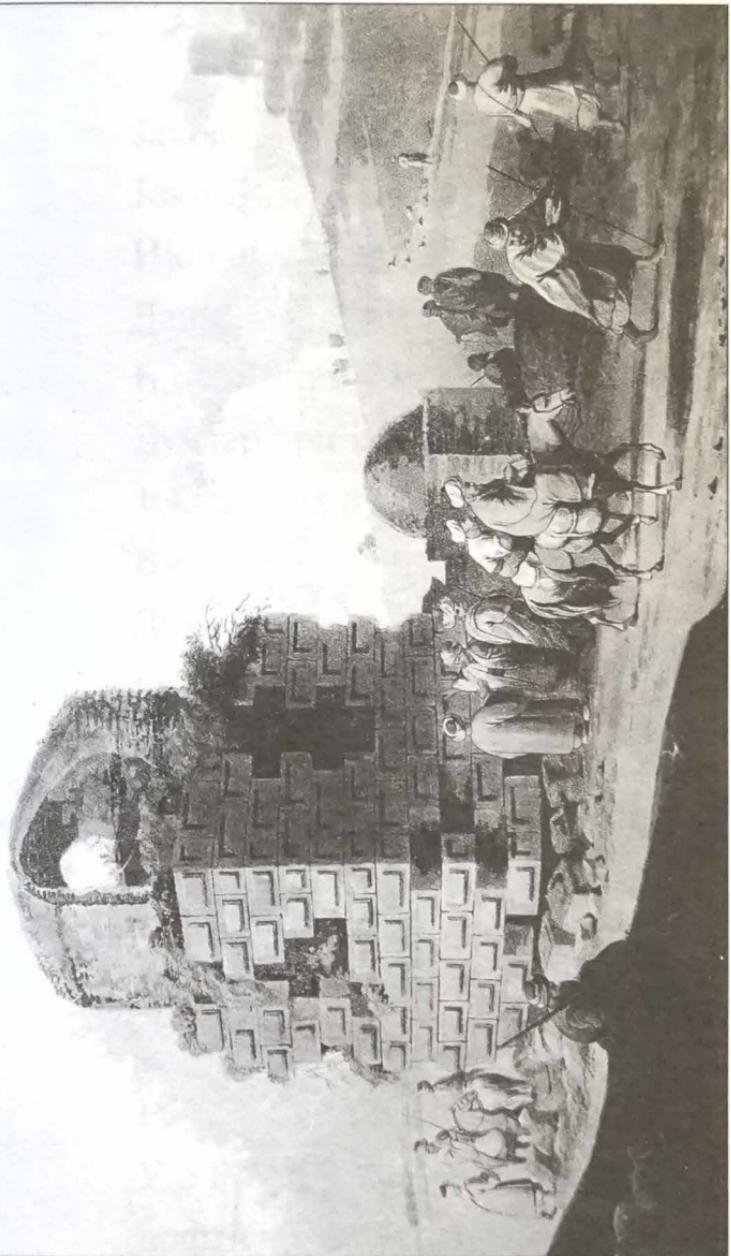

Гәриш гөврәј Йүсиф бен Іаков (ән Йүсифә сөдиг).

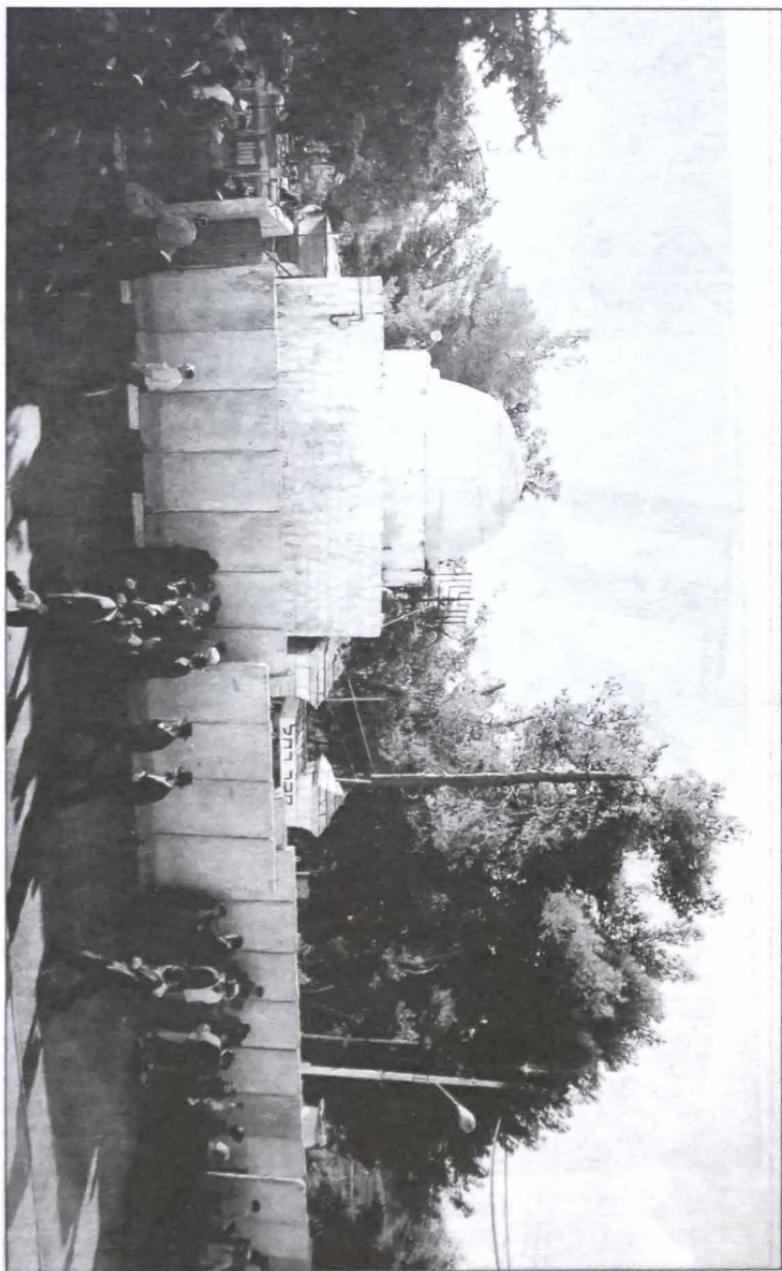

Гәриш говрәј Йүсиф бен Яков
(ән Йүсифә сәдиг).

Ниже показано изображение, сделанное в 1803 году на холсте маслом.
На картине изображены солдаты, выстроившиеся в две линии, и
один из них, находящийся впереди, сидит на коне.

Исөһәтине говорәј ән Рахил зән Юсифе сөлиг ө Бет-ләйним. Әз уңқо бијово кироруно ҳалг әввәл
әсәр говорәј Рахил поисдәнүт лово хостәнүт бәлде рафға.

ЈУСИФӘ СӘДИГ

Jakova дү зәнү бирә,
Jәки Лијо, jәки Рәһил.
Иjo һәрдү хәһәр бирә,
Дан ошуг бу у ә Рәһил.
Һ,әдәт бири у мәһәлһо
Духдәр әри хостә күкһо,
Jәкәм сүрх дү, jә кор соху,
Бәгдә духдәр дүт ә күкһо.
Духдәрһо ән Ловон бирә,
Оммо уш дан jә шәрт норә:
Ә Ләвон һофт сал кор соху
Рәһилә дү бәгдә әу.
һофт сал кор сохд әри Ловон,
Ә игрор дуз нәбу Ловон,
Әри дорә у Рәһилә.
Ә Jakov до у Лијорә,
Рәһил амбар данки рач бу.
У ә Рәһил сәхд ошуг бу.
һофт саликәш қәнә кор сохд.

Нәбисто һич өввәч Ловон,
Јәбојкәш сохд у һ,әриси
Дијә нәбу чуму һ,әрси,
Ә хунә бәрд у Рәһилә
Дошд әјәки дү хәһәрә.
Һәрдү зәнә нүкәрһөш бу,
Нүкәр Лијо нум Зулпо бу.
Нүкәр Рәһил дан Билһо бу,
Һәм әјәки меһрибон бу.
Jakов һәрдү нүкәрһорәш,
У ә зәни вәкүрдәбу.
Әз Лијо нәз дү нүкәр, һә
Дә һ,әјил бу дуз уһорә.
Әз Лијо бу, Рувин, Шимон
Ливи, Јовдо, нә Зоволун,
Jәкикә бу, һәм Истохор.
Jә духодәриш бу Лијорә,
Дина нори нум әнурә.
Әз Зулпо бу Гад нә Ошир
Әз Билһо бу Дон, Нофтоли.
Рәһилә әј чәнди мәһәл
Нәбу һ,әјил һич у мәһәл,

Лијо шори сохдә - сохдә
Михәндүст ә хәһәр хүшдә.
Ү ә хәһәр нәбу пәхил,
Үрә воист қирсү Рәһил.
Әз худо хоју лово Рәһил
Әри бирә урә h,әјил.
Амбар қирист, h,әрс рухунд у,
Әзоб кәши, миннәт сохд у.
Худо нәдо ә визү топ
Урә сәһиб дү h,әјил сохд.
Јәкүмүн кук Јусиф бисто,
Дүјмүн кукәш Бинјәми но.

***

Рәһил, сив шеш сала бу у,
Омо бисто мондоһо у.
Јусиф бу дуз јазда сала,
Бинјәмиш бу hә нү сала,
Јәсир мундут hәрдү ијо,
Әз hәммә бу чүклә ијо.

***

Бәбәј Йусиф дан Іаковә
Әз Йусиф һә хош оморә.
Йусиф кәлә бирә-бирә
Әгүлмәнди мәһ,лүм бирә.
Јә шәв Йусиф ә хов хүшдә
Вини мәнк, офто, јаздә
Астараһо ә у сәр зәрә.
Ә у мәһәл ә гәд ән хов
У тәһ,бил сохд, чүни и хов.
Әз хов вәхүшд сәбәһ мундә,
Бирорһорә у орој зә.
Муку, қушдор ишму әмә,
Шову чү хов дирәмкә мә.
Ә бирорһо сохд ихтилот,
Нә вәно ә сәрү зијод.
Ә хов чұтарз у дирикә
Астара, Мәнк нә офтөрә,
Мә имбошум данки кәлә,
Ишмуш сәр мизәнит әмә.
Йусиф муку, ә бирорһо,
Виниш һәчи қуфти худо.

И коф вохурд ө бирорho
Нәданүст, чү қују уho.
Бирорho дан бисто гәh,ри
Ө дүл дәмунд и һилләji.

***

Рузho, салho раfta - раfta,
h,әjilho hә кәlә бирә.
Jә ruz Jakov раfd ө базар
Ө h,әjilho восто палтар.
Әri әrki jә dәc восто,
Әri Jусиф чор dәc восто.
Палтар 11 бирор бу jә чиро,
Әn Jусиф бам-башга чиро.
Әz гәhp, данки и бирорho
Диjеш пара бисто, iho.
Әri Jусиф қүрдүт булә
Кәm мунд зәнүт өу қуллә.

***

Jаковә бу мол-гарәjy,
Ә чүл имбәрд h,әjilhojy.
Ә хорундә мол гарәрә,
Мидошт уho, hejvonhорә.

Јә руз Јусиф нә рафтәбу
У ә хунә тәһно дәбу.
У руз уho ә вәхт хүшдә
Нә оморут һич ә хунә.
Бәбә домунд чуму ә рәh
Әдәj бирә пишој сәбәh.
Дүл ән бәбә бисто пара,
Муку, Јусиф, вәхи бура.
Виниш әчи бирорhoj тү,
Хәбәр расун зу, әмә тү.

***

Јусиф вәхүшд рафт ә чүлhо,
Әз дәрәhо, әз вишәhо,
Әз рафдәккор, оморәккор,
Әз дирәккор, шинохтәккор.
Чүл, дәрәрә амбар қәшд у,
Әз шәhәр Датан сирог офтү.
Бирорho һә вини әз дур,
Јусиф әдәj оморә зур.
Бирорho зу кура бисто,
Әду јәки күмәк бисто.
Соҳдүт әjәки мәсләhәт
Јусифә күшүт әj сәhәт.

***

Бирорho бу əјон вишə,
Офдут jə чол ə гирог вишə.
Нү бирорү муку, кишим.
Кəлə бирор үшү Рувин
Муку, бијојт нәкишим.
Дәшəнит урə əји чол,
Бил домуну у əји чол.
Ирə қуфди рафт у ə кор.
Бəбə əу қуфдири кор.

***

Jусиф зу ə уho раси,
Әз уho оh - оhвол пүрси.
Jәкиш нəдо урə човоб,
Нəдорут əји дəрдhо тоб.
Бирорho вəкəнд тəн үrə,
Дәшəндүт ə чол Jусифə.
Уhoш сəхт вəмундə бүрүт
Ә гирог чол нүшдəбүрүт,
Әдəбүрүт чи - чəм хурдə
Ихтилотhо сохдə - сохдə.
Дүрүт уho лап əз дурhо
Әдəj оморə əрəбhо.
Һə фикир сохдут əjəки,

Һәм тәрсүрүт өз дү жәки.
Жовдо муку, ә бирорһо
Жусиф мұмүрү ә чүлһо,
Бијо рази бошит ишму,
Жусифә фурухим иму.
Әжи бијово әрәбһо.
Рази бисто и бирорһо
Дәсә ә дәс дорут иһо.
Вәдәшәндүт Жусифә өз чол,
Поисд уһо ә гирог чол.
Әрәбһо ә уһо раси,
Дәс дорут бисторут рази.
Фурухд Жусифә бирорһо
Ә 20 медал нүгрәјә пулһо.
Жусиф бу у мәһәл 17 сала,
Һәштанки бу мәнк, астара.
Бирорһо күшдүт жә кәчи,
Палтар Жусифә соҳд хуни.
Әј мәһәл омо Рувин,
Әчи Жусиф, пүрси Рувин,
Қоф нәбисто өз бирорһо,
У данүсд бири моноһо,
Жәхән шәјирә соҳд пара.
Оморут һәммә ә хунә.

***

Фикир Рувин һәчи буки,
Jусифә дәшәнүт ә чол.
Бирорһо һәммә рафтәнкә
Бијов вәдәшәнү әз чол!
Буров әјон бәбәј хүшдә,
Кују офдәм сог Jусифә.

***

Бирорһо омо ә хунә,
Вој нә шивән, зәрә-зәрә.
Jakов вини һәмә һисти
Оммо Jусиф инчо нисти.
Пүрси, әчи Jусиф күк мә.
Бирорһо бурбунд ә бәбә
Палтарһо һәммә хунирә.
Куфдурут уho әз бәбә,
HEELVONHO хурди Jусифә.
Пара сохд jәхән шәјирә,
Әсәр хори пој бирәһнә
Нүшд ә овли, рухунд h,әрсә.

***

Ә мисраим бәрд Jусифә
Fuрухд әзир дәси Parh,o.

Нуму əну бу Патифор
Нүкәрһо мизә ə у вор.
Јусиф лап əз дули кор сохд,
Һәммә əу бовориш сохд.
Патифор вини Јусифә
Әдәј сохдә хуб у корә.
Јусифә но кәләј хунә,
Һәмәрә əу гәдәгә зә.
Јусиф бу лап бәһәм чоһил.
Һәчи рач бу нәбу чоһил.
Зән Патифор һич Јусифә
Нәдо мочол, кәшд ə пәсә.
Әз дәс Јусиф jә руз сәхд қүрд,
Ешг хүшдәрә əу бурбунд.
Муку, бијо рази боши,
Әримә тү шүвәр боши.
Jә тү дани, jәкикә мә
Бовор сох тү ə кофһојмә.
Нисткә тү əмә рази
Чикәј тү hә гәзәмоти.
Јусиф амбар əгүлмәнд бу,
У hәр корә данүсдән бу.

Муку өз зан өн Патифор
Өз сәр ниров, дан тү и кор.
Зән Патифор орој дәшәнд,
Мујһој сәрә у вәдәшәнд.
Кура бисто одомиһо
Бовор сохдут ә қоф зәнһо.
Ә сәр Йусиф бүхтү вошәнд,
Бәрд дуз ә гәзомот дәшәнд.

***

Сәһиб нәбу әјон Йусиф,
Чорә соху әри Йусиф.
Ә гәзәмот нүшдәнкә у
Әјә отог, әјон әну,
Дү одоми кәнә дәбу,
Үһо кор сох өн Парһо бу.
Јәки кәләј өн нунһо бу,
Јеки кәләј өн овһо бу.
Һәр сә әјәки јә чәнд салһо
Сохдут амбар ихтилотһо.
Ә гәзәмот кәлә буһо
Өз Йусиф лап хош мијомо!

***

Јә руз өз хов вәхүшд иһо,
Вини шәфти руј әниһо.
Јусиф пүрси, қу чү бири,
И руј ишму јә тәһәри!
Кәләј овһо ихтилот сохд,
Әз хов сәр мә лап дорә дорд.
Шову ә хов чү дирәм мә?
Бијојт қујум ә ишму мә.
Јә дор онкур ә сә чикә
Дураз сохди хубә лүкә,
И лүкәһош онкур пурى
Онкурһош лап хуб расири.
Жүрдүм солхум ән онкурә
Сәхд ҹарундум ә гәд пәjlә.
Пура пәjlә ов онкурә
Дорум хуру мә Парһ,орә.
Јусиф муку, хуби бирор,
Лап хуби ки ту дирәј дор.
Јусиф ховә сохд хуб очмиш,
Мәрд нәбисто һич инчимиш.
Муку у сә лүкәј ән дор
Сә рузи у, дан ту бирор.
Сә руз бәгдә рәһо мұдү,

Өз гәзәмот мәдәшәнү.
Түрә Парһ, о дијәш кәлә,
Мұдү хубә жә вәзиғә.
Јусиф вааст қоғ хүшдәрә,
Әу жә қоғ гәдәгә зә;
Тү әу руз расирикә,
Мәрәш әз јор мәвәдәшә.

***

Кәләј нунһо виники, и
Әгүлмәндә одомини,
Қуфдики, мәш жә хов дирәм,
Ә гәд ховмә сәрсон бирәм.
Виниш ә хов чү дирәм мә:
Сә зәнбил вә ә гуг сәр мә,
Зәнбилһош һист сула-сула,
Қәрдән мәрә әдәј бурра.
Ә жәкүмүн зәнбил дәри
Хубә чиһој ән хурдәни.
Ә сәр зәнбил нұшди жә гуш,
Әдәј хурдә әз чиһо гуш.
Јусиф өvvәл лап фикир сохд,
Бәгдә ховә у тәһбил сохд.

Сә руз бәгдә, түрә муку,
Әз гәзәмот рәһо мұду.
Ә қуфдирәј Парһ,о киро
Ә горинә дан, мокошу.
Чәндәк түрә данки, гушһо
Һә мухуру кәм-кәм уһо.
Һәрдү домунд лап ә хүшдә,
Қузәт соҳдут коф дузикә.

***

Сә руз бәгдә дуз, Парһ,орә
Әз дәдәј бу рузу бирә.
Парһ,о қуфди әз јоннушһо;
Раһо дүт әз гәзәмотһо.
Одомиһојү ки һисти,
Соҳут шори лап әз дули.
Кәләј нунһо нән овһорә
Әз гәзәмот рәһо дорә
Парһ,о орој зә уһорә.
Қуфди у коф ән хүшдәрә,
Муку, кәләј ән овһорә
Дүт дијәш кәлә вәзиғә.
Омо кәләј ән нунһорә
Вокошут лап ә горинә.

Јусиф ховә тәһ, бил сохд дуз
Һәмә корһо бисто дум - дуз.
Кәләј овһо әзи шориш
Бирәбу амбар у чәшмиш
Нәбисто һич әјор әну
Јусифә ә јор бијору.

***

Әзи рузһо қирошд амбар,
Бисто ә нәзники дү сал.
Парһ,ош јә шәв ә хов хүшдә,
Мәһтәлбу ә дирәј хүшдә.
Вини һофт ков әз јә новур
Хурди овә шигәм һист пур.
һофт ләгәрә қовһо омо,
Әсәр чогә қовһо офто,
Хурдут чогә и қовһорә,
Һәмикә ов ән нәвурә.
Парһ,о әз хов бисто хәбәр,
Қәнә хиси у јә тәһәр.
Вини әсәр ән јә ләмбә
Дуз һофт пурә сүнбүлһо вә.
Қәнә әсәр ән сүнбүлһо,

hoft ләгәрә вә сүнбүлһо.
Хурд ләгәрә и сүнбүлһо
Амбар пурә сүнбүлһорә.
Парһ,о өз хов бисто хәбәр,
holу бисто дуз jә тәһәр.
Ороj зә у јоннушһорә,
Ихтилот сохд хов хүшдәрә,
Тәh,бил сохит и ховмәрә.
Һәммә рафдүт hә ә фикир,
Әри сохдә ховә тәh,бил.
Дәбуkәш ә гәд ән yho
Әгүлмәнд вә амбар данho,
Ә сәр үшү чи нә дәбу
Боши бушә инсонho бу.
Jәкиш нәсохд ховә тәh,бил,
Парһ,о бисто лапки, хујкир.

***

Кәләj овhoш фикир ә сохд,
Әз кор хүшдәш шори мисохд.
Фикирhoju рафд ә дурho
Ә гәзәмот буho рузho.
Jусиф омо өjор әну,

Һ,әрс риҳд өз дү чумһој әну.
Жоғој Йусиф әјор омо,
Вирихд зу-зу әјон Парh,o.
Муқу, Парчо ә сог кәрдо,
Хубигој тү кәм мәкәрдо.
Тәгсиркорум әјон тү мә,
Нә қуфдирәм әри тү мә.
Јә кук дәбу ә гәзәмот,
У хов мәрә дуз тәh, бил сохт.
Ихтилот сохд әри Парh, o,
Чұтарз үшү дири ховhо.
Нум әну кук Йусиф һисти,
Ә гүл үрә гәдәр һисти.

***

Парh,o қуфди өз јоннушhо,
Әз гәзәмот бил дут рәhо
Йусиф қуфдирә у кукә,
Бијорут әјонмә урә.
Йусифә до у ваҳт рәhо,
Омо Йусиф дуз әјон Парh,o.
Сәр зә поисд әjә күнч у,
Нәтәрси өз Парh,o һич у.
Парh,o әу хуб дәниши,
Бәгдә сәр құрд қофә қуфди.

Јә хов дирәм, митајми тү
Тәһ, бил сохи әримә тү?
Јусиф қуфди әз Парһ, о,
Әту кумәк қәрдо худо.
Мә мисохум тәһ, бил ховә,
Чұтарз мә данұсдәнүмкә.
У данұсдәһој мәрәш, һә
Худо дори данит мәрә.
Парһ, о ховә ихтилот сохд,
Нәвоно әсәр һич зијод.
Јусиф ховә хуб фикир сохд,
Бәгдә һәчи у тәһ, бил сохд:
У дү ховки тү дирәjho,
Һәрдү jә хови әз худо.
Худо әтү бурбундәни
И хов тү зу бирәнини.
Бијо вини һәзүрлүгә,
Сәр құрд тәһ, бил сохдә ховә.
Јусиф һәчи қуфди ховә.
Һәммә қуш дошд қоф Іусифә!

hoфт h, оширə мијов салhо,
Бул имбу чи хурдəнијо.
Рази имбу амбар халгhо.
Эзун бəгдə буhо салhо -
Имбу лап қиснəји, hoфт сал.
Дан əji hoфт h, оширə сал,
Чү сохдикə кура həр сал,
Мухурут hoфт қиснəјə сал.
Халгhо нибу hич сироји,
Дан, тү имбу сəхд қиснəји.
Парh,o муку əз Јусиф ки,
Фикир тү, ку виним чүни?
Јусиф муку, хуби қəрдо
hoфт h, оширə сал бијовhо.
Чиhој хурдəнирə бијоh
Кура сохи ə əмборhо.
Бини ə сəр əни корhо.
Амбар хубə одомијо.
Парh, o бисто лапки мəhтəл,
Данки офто əсəр мангол.
Парh, o муку əз јоннушhо,
Амбар hисткəш əгүлмəндhо,

Јекиш нисти ирә хуно,
Үрә дори әгул худо.
һәммә қофој худорә у,
Мәһ, лүми ки, данүсдә у.
Рүһ худо дә ә чун әну,
Дәнишит ә чумһој әну.

***

Гул Йусифә Пар h, о қүрдә,
Овурд нушунд әјон хушдә.
Дү чүм Парh,o бу ә Йусиф,
Мәһтәл бу у ә қоф Йусиф.
Әдәм дирә әгүл тү һист.
Әз тү зәвәр һич кәс дан нист.
Түрә норум лап кәләји,
Һәмми кәләј хунәј мәни,
Һәмә корә тү имбәри.
Нум мә имбу и Парчоји
Тү һисти әз һәммә кәлә,
Jә стул мәни әз тү кәлә.
Орој зә у јоннушһорә,
Ә парчо лојиг палтарә
Вокундуг хуб әтән Йусиф.
Jә парчо бу, данки Йусиф.

Парчо өз өнгүшд өн хүшдэ
Вэдэшэнд өнгүшдэрирэ,
Дэшэнд у ө өнгүшд Йусиф.
Амбар шор бу өзу Йусиф.
Ө парчо лојиг зинчил сүрхи,
Вэбу кэлэ пулһој сүрхи,
Ө ҡәрдэн Йусиф дэшэнд у.
Өјө Парчо лојиг бу у.
Нум Йусифэ сохд у дэкиш,
Хост өријү хубэ зәниш.
Нум Йусиф бу Банеһ Сафнат,
Зәнү рач бу, нуму Аснат.
Йусиф и вэхт си сала бу,
Һәми кэлэ у раби бу.
Йусиф зәнә, хунд чуһур сохд,
Һәм өз дүли, чуни у хосд.
И вахт Йусиф бу си сала,
Һәштанки бу мәнк, астара.

***

Куфдирәј Йусифэ хуно,
нофт сал бисто хубэ салһо.
Бул-булиндэ бисто чиһо,
һ,ошир бисдо һәммә халгһо.
Ө нофт сал чи хурдәнирэ
Пур сохд Йусиф омборһорэ.

Һәммә халгһо бу лап рази,
Парһ, о нәбу һич бирази.
Ә гәд әни хубә салһо
Јусифә дү кук до худо.
Нум јәкирә Мәпәшү но,
Дүјмүн күкә Ифрәјим но.
И һофт сал рафт јовош - јовош,
Бу ворушиш, һәм қәрмијош.

***

Сәр құрд дүјмүн һофтүмүн сал,
Хәрәб бисто рузһо һәр сал.
Амбар бисто сәхд қәрмијо,
Халг һә кәши чәтинијо.
Чи хурдәни лап кәм бисто,
Зиндәқуни хәрәб бисто.
Салбасал омо қиснәји,
Чәтин бисто зұвұсдәји.
Һәммә һ,илом сәхт қиснә бу,
Мисраимә зијоди бу.
Ә хори ән Исроилһиш
Лап қиснә бу одомиһош.
Jakов шини мисраимә
Чи-чәм һисти хуру халгә.

Орəј зә у h, əјилhорə,
Кура сохд у балаhорə.
Муку, бураjt ə Мисраим,
Чи-чәм востон əз Мисраим.
Jәкәм пул до ə рəh үшү,
Рафт, hәммә дә бирор үшү.
Нә фирсо у Бинjәмиrə,
Тәrsi jә чи имбу урə.
Дә бирор лап амбар қәшдүт,
Əз дог дәрə хуб кирошдүт.
Ə мисраим раси уho,
Чикәj Jусифə офт уho.
Оморут дуз əјон Jусиф,
Сәр зә дә бирор ə Jусиф.
Рувин сәр қүрд қоф сохдәрə,
Нү бирор қүш дошдүт үрə:
Муку худо кумәк əтү,
Кумәки сох, ə иму тү.
Jәкәм тахүл дит имурə,
Əчәнд hисди, дит имурə,
Əчәнд hисди, дим пулүрə.
Jусиф шинохт бирорhорə,

Һич нә вокунд сәр қоғһорә.
Оммо, бирорһо Йусифә
Нә шинохудт, у киникә.
Йусиф бисто лап jә тәһәр,
Кәм мунд буров әгул әз сәр.
Әхи иһо бирор бүрүт,
Һәммә әз jә бәбә бүрүт.
Йусиф hә jә кәсә хуно,
Сәр құрд пүрси әз бирорһо;
Муқу, ишму әз чичојит,
Ә Мисир әрчү оморит?
Рувин муқу, лап қиснәјим,
Әз дурһојим, jәһудиним.
Оморимки, әз Мисраим
Һә jәкәм тахұл востоним.
Йусиф дәшәнд jәкәм ороj,
Бәгдә қуфди әз уһо, поj.
Ишму оморәјит инчо.
Ә сохдә хәрәбә корһо?
Бирорһо сохд амбар минәт,
Бәгдә хундут уһо сәвкәнт.
Йусиф муқу, ундә қујит
Ишму һәммә чәнд бирорит?

Рувин муку инчо дәјим,
Һәчиникә дуваздәјит.
Jә бирор иму Бинҗәми
Әյон бәбә унчо мунди.
Jә бирорикәјму данки
Jусифи, уш инчо нисти.
Рувин чаруст әпәсәво,
Қуфди чиро әз бирорһо.
Һәмә һисти корһој худо,
Бовор сохит ишму, оммо
Әдәј зулм дорә имурә,
Күшдит қуфдирә Jусифә.
Мә нә қуфдурум мәкишит,
Урә һә ә чол дәшәнит.
Зуһун, хүшдә қоф сохд Рувин,
Ә бирорһо қуфди Рувин.
Настанбу ки у Jусифи,
У миданү қоф тироји.
Jусиф шини и қофһорә
Ә қүчәвоз дошт хүшдәрә.
Jусифә қүрд қириздәни,
Һә хүшдәрә у дошдәни.

Әхи иjo һәм бирори,
Чиро бирәт чәнд салһоји.
Јусиф дарафт ә у хунә,
Жирист, у сохт тији һәрсә.
Ведиромо у өз хунә,
Ороj зә у зирдәсирә.
Ә күш әну қуфди қофә:
Муку, дәшән әjә хунә,
Әсәр үшү вәни чумә,
Оммо чи-чәм хурдәнирә,
Хуб ди, хуру, тү үһорә.

***

Бирорһорә сә руз бәгдә
Ороj зә у әноj хүшдә.
Муку әдәм дирә ишму
Амбар һистит лапки дурқу.
Jә бирорә инчо бинит,
Тәхүлә востонит, бәрит.
И дәсиkә оморәнки,
Жәнә һәмәшму әjәки
Бијорит бирорикәрә,
Вүнүм ишму дузиткә.

Бәгдә, лап чәнд гәдә воист,
Тәхүл востонит, бәрит.
Бирорһо амбар фикир сохд,
Јәкиш јә чорә һич нә сохд.
Рази бисто уһо, һәммә,
Инчо бијүлүт Шимонә.
Рафтүт тәхүләш восторут,
Мушукһорә пуриш сохдут.
Јусиф зәрәбу гәдәгә
Әз тәхүл вәкүрүһо пулә
Дәшәнү ә гәд мушукһо,
Хәбәр нәдү һич ә уһо.

***

Бирорһо јәкәм рафдәбу,
Амбар уһо вомундәбу.
Нүшдүт ә гирог јә рәһ
Хүсүт тә пишој сәбәһ.
Вәкундут сәр мушукһорә,
Дүрүт ә гәд мушукһо, һә
Үшү дориһо пулһо дә.
Нә кәми, нәки зәвәртә.
Бирорһо амбар тәрсүрүт
Ә дү јәки дәнүшүрүт.

Јәгин, данит у имурә
Әдәј у дүзд вәдәшәндә.
Бирорһо раси ә хунә,
Ихтилот соҳдүт ә бәбә.
Ә Мисраим чү бирикә,
Чүтарз рафтат, оморәткә.
Бәбә муқу, Йусиф мүрди,
Шимониш ки унчо мунди.
Һәләки Бинҗәмирәш дүм
Бәгдә қујит, мә чү сохум?
Онда мәрәш һәлә кишит
Митој мәрәш лап вәкирит.
Бәбә рази һич нә бисто
Бинҗәмирә бәрүт уһо.
Йовдо муқу әз бирорһо
Қоф мәсохит поит јәбо,
Бил варасү чи хурдәни,
Бәгдә сәр қофә мәкуни.

***

Хәјли вахтһо кирошдәбу,
Чи хурдәни варастәбу.
Jakов вини һәррүз-бәрүз
Әдәј бирә киснәјә руз.

Һ,әјилһо мумуну қиснә
Ңичиш нисти әри хурдә.
Jakов қуфди әз бирорһо
Қиснә мумуну һ,әјилһо.
Jәкәм пул нә мол вәкирит,
Чи-чәм хурдәни бијорит.
Jовдо муқу, чон бәбәјмә,
Тү бовор сох дузи әмә.
Парчо қуфди у әз иму,
Бирорсұз мәјојит ишму.
Jakов муқу, һәрчү ишму
Қуфдирәјт һист бирор иму?
Jовдо муқу, чон бәбәјмә
Иму нә қуфдирәјим, нә.
У әз иму јәки-յәки
Пұрси һәмәрә әз јәки.
Рувин қуфди, бәбәјмә тү
Нисти чорә дијә дан тү.
Соф-саламат нә овурдумкә
Мә Бинjәми нә Шимонә,
Нисти әтү дијә қоғмә
Күш инчо дү һ,әјилмәрә.
Бәбә муқу, и чү кофи
И һ,әјилһо әнмә нисти?

Амбар домунд у ә хүшдә,
Нәбу урә дијә чорә.
Разылуг до бирорһорә
Әри бәрдә Бинҗәмирә.
Jakов муқу әз h,әјилһо,
hитјот бошиг әзи рәһо,
Бинҗәмирәш бәрит ишму,
Худо кумәк әһәмәшму.
Оммо, ә Мисир расирәнкә,
Пул висторәјто тахүлә
Вәкордунит ишму, әввәл.
Қујит пулә дорәјм әввәл,
Бәгдә восторәјм тахулә.
Вокундәнкә сәр мушукә
Ә гәд мушук дирәјм пулә,
Нә дүздирәјм иму урә.
h,әјилһорә гәл қүрд, моч сохд,
Уһорә у хуб-хуб рәһ сохд.
Бирорһо рафт јовош-јовош
Амбариш бу лап қәрмијош.

***

Ә Мисраим раси уho
Jə тәhәр бу hол әнуho.
Jусиф вини лап әз дурho
Әдәj оморә бирорho.
Бинjәмиrә вини әз дур -
Чумhoj Jусиф бисто h,әrc пур.
Орәj зә u зирдәсиrә
Бурбунд әз дур бирорhорә,
Муқу: ту бијор uhорә.
Jә корсохикәрә ороj зә:
Шәh,идо сох ту jә молә,
Вокун инчо хубә сүфрә.
Корсох Jусиф зу оморә
Ороj зә u бирорhорә.
Парчо муқу hәмәшмурә
Әки хушдә ороj зәрә.
Бирорho hә jәкәм тәrsи-
Бәгдә қуфди әз ду jәки -
Jегин әри пули, данки,
Имурә дүзд hисоб сохди.
Уho ә хунә расирәмунд,
Әри Jусиф қуфдирәнүт.

Иму пулә нә дүздирәјм,
Ә гәриш мушукһо дирәјм.
Јусиф мүкуки, һәмәшму
Диројит ә хунә ишму.
Мә ишмурә әри хуби,
Орој зәрәм ә шолуми.
Һәммә дарафдут ә хунә,
Јусиф сәр күрд сохдә кофә -
Бәбәшму қу, соғи һәлә?
Бирорһо ә Јусиф сәр зә -
Муқу: соғи бәбә һәлә.
Гуллуг сохдә дәр, мәһәлә.
Хуб дәниши ә һәмәшү.
Кәнә пүрси у өз үшү,
Ини чүклә бирор ишму?
Уһо кәнә сәр зә муқу -
Әри, уни бирор иму.
Парчо һә сог қәрдо, муқу.
Бисто қурунд дүл ән Јусиф,
Һәрс пур бисто чумһој Јусиф.
Муқу, мәрә қузәт сохит,
Ишму фикир һич мәсохит.

Јусиф дарафт өу хунә,
Кирист, у соҳд тији h,әрсә.
Дәс, руј хүшдәрә хуб шушт,
Омо әсәр сүфрә у нүшт.
Сүфрә хуб вараистә бу,
Ү ho ә пој појистәбу.
Әjә хунә сүфрәһорә
Дәшәндәбу чиро - чиро.
Сүфрәj ән Јусиф бу чиро,
Сүфрәj бирорhoш лап чиро.
Чүнки, ҹүhур бу бирорho
Һәчи бу h,әдәт у вахтho.
Јусиф әдәс вәкүрд пәјләрә,
Һә дәниши гәд пәјләрә.
Дәниширә - дәниширә
Қуфди у, хуб нумһошүрә.
Һәми бурбунд чикәшүрә.
Нүшү, қуфди - ә унчикә,
Муку, Рувин инчо нүшү.
Муку, Шимон унчо нүшү,

Ливиш, муқу, нұшы унчо,
Жовдош, муқу, һә ә инчо.
Әյон Жовдо нұш Истохор,
Зәволун әки Истохор -
Ә унчош бил нұшы Гад.
Ошир нұшы бил әյон Гад.
Әйон Ошир нұшүқу Дон,
Нофтолиш ки, әйон Дон.
Бинжәмирә дәдәј нисти,
Мәрәш муқу дәдәј нисти,
Бинжәми бијовқу инчо,
Әйонмә нұшуқу, инчо.
Нұшдүт һәммә әйон әјки,
Хурдут шороб тә сироји.
У руз Јусифә, бирорһо
Қуфдирәт, бири моноһо,
Нә бәбә, нә ки бирорһо
Нә хурдәбу шороб уһо.
Јусиф орој зә корсохә.
Қуфди ә күш әну қоғә:
Ә омборһо бәр уһорә,

Востонут чи хурдәнирә.
Әри чи-чәм дүһо пулә
Мәкири әз әрки, чиро.
Мидәни әгәд мушукһо
Ән һәр мәрдә чиро-чиро.
И пәjlәj мәрәш мидәни
Ә гәд мушук ән Бинҗәми.
Јусиф қуфди әз бирорһо -
Бураjt әji корсохово,
Чү-чи кәрәки ишмурә,
Востонит ишму һәммәрә.
Бирорһо чи-чәмә восто,
Пуләш ә у мәһәлиш до.
Сәбәһундә әз сәһәри
Қуфдурут, бураjm, рәh дури.
Бирорһо вәкүрд чи-чимә,
Сог боши қуфди, әз һәммә.
Бирорһо jәkәm рәh рафдут,
Шәһәрәш хеjли кирошдут.
Фирсо Јусиф кор сохорә,
Буровт қүрү зу, уhорә.
Корсохој Јусиф зу омо,
Поисд ә пишој әнуhо -

Күфдурут; иму ә ишму
Хуби сохдәјм, әрчү ишму
Ә иму сохдит хәрәби?
Бирорһо муқу, чү қофи,
Имү чү сохдәјм хәрәби?
Корсохой Йусиф муқуки,
Ишму пәјләј ән Парчорә
Дүздүрәйт и кәми һәлә?
Дүзд чүтарз бисторим иму,
Әз әввәли мушукојму
Офдәјмһо у пулһошмурә,
Дорим һәммә пул ишмурә,
Күфдирәни бирорһо, һә
Кәшдит ишму мушукһорә.
Әз мушук коми му офтит,
У одомирә ишму кишит.
Имуш бирорһо, һәмәјму
Нүкәр имбошим әришму.
Кор сох Йусиф муқуки,
Јекиш мурәш дан никишим.
Әз мушук коми офдимкә,
Нүкәриш мидорим урә.

Әз кәләји бирор сәр қүрд,
Јәки-јәки һәмәрә қәшд.
Әхири мушукә қәшдүт,
Әз мушук Бинҗәми оғдүт.
И мәһәл һәммә бирорһо,
Қүшдүт лап хүшдәрә уһо.
Әз тән соҳдүт пара-пара
Оводиниһој хүшдәрә.
У одомиһој ән Йусиф,
Бәрд уһорә ә јон Йусиф.
Йусиф ә бирорһо муку;
Әрчү соҳдит һәчи ишму?
Бәгә ишму настанитки,
Мә митанүм ваҳт мијовки?
Јовдо нәзник рафд ә Йусиф
У сәр зә қуфди ә Йусиф.
Һ, овун имурә қүрдәј тү.
Нәинки Бинҗәми әтү,
Нәмәјму нүкәрим әтү.
Йусиф муку, һәшбәшолум
Әзини кор мә нисохум.
Ишму бурајт ә хунәшму.
Әз комини бирор ишму

Пәјлә офтә омориқә,
У нүкәр имбу әри мә.
Јовдо пишо рафд әз Јусиф,
Сәр зә, миннәт сохд ә Јусиф.
Муку әзу, бәбәјмурә
Қоф дорәм ки, Бинҗәмирә
Сог саламат мијорум мә.
Нәвадарафт у әз қофмә.
Бәбәјму, дан Бинҗәмисүз
Һич нитов зұвүсдә, усүз.
Мә әри тү һөмүр боғи
Нүкәр бошум, бош тү рази,
Бинҗәмирә рәһо ди тү,
Буров ә хунә, хуби сох тү.
Руј нист бурам дијә, мәрә
Һәчи вұнұм руј бәбәрә.
Дүл Јусиф амбар дорт до,
Ә қоф Јовдо у тоб нә до.
Јусиф қуфди әз корсохо
Имурә бијилит тәһно.
Чумој Јусиф һәрс пур бу,
Дијә урә дү тоб, нәбу.

Јусиф кирист кәлә - кәлә,
Һ,әрс риҳд әз чум диглә - диглә.
Муку, мә Јусифүм Јусиф,
Бирор ишмунүм мә Јусиф.
Қујит вүнүм, бәбә соги?
Овој бәбәјмә чұтарзи?
Мәһтәл бисторут бирорһо,
Дәниши әjәки уho.
Јусиф муку әз бирорһо,
Әjонмә бијојт пмшово.
Мә Јусифүм бирор ишму,
Фурухдитһо мәрә ишму.
Ишму һич мәсохит фикир,
Мәрә фурухдәјт тәвәхир.
Һәммә корһо һист ән худо,
Худо мәрә инчо фирмсо,
Парһ,о мәрә кәләј хунә -
Һәмми кәләј Мисраим но.
Кура сохдум чи хурдәни,
Һ,илом һәммә дан қиснәји.
Әишмуш чи-чәм хурдәни,
Сохдим иму ә кумәки.

Ә чумовоз чү дирәнит
Әри бәбә бураjt қујит.
Чү hөрмәтиш hисткә мәрә,
Чұтарз хостә халғhо мәрә.
Jусиф муқу әз бирорhо,
Худо кумәк ишму қәрдо.
Зу бураjит әjон бәбә.
Қујит ишму әри бәбә,
Jусиф қук тү мәтәрс, соги,
Ә мисраим у қәләji.
Қујит ишму әз бәбәj my
Mә қуфдирәм, қuj, ә ишму
Пәnч саликәш имбу hәлә
Лап қиснәji данит урә.
hәммә-кәлә, чүкләjмурә,
Чү исдиkә, бирәjмурә
Ә Mисраим вәки биjojt,
Лап данұсдитkә, зу биjojt.
Jусиф гәл гүрд Бинjәмиrә,
Моч соҳдут дү jәkirә.
Бәгдә Jусиф jәki-jәki
Сәр қүрд әvvәl әз қәләji.

Гәл қүрд јәкирә моч соҳдут,
Ә јәкировоз қофиш соҳдут.
Тә имбууз бирорһорә
Һ,әјб омори қофиш соҳдә.
Парһ,о шини әки јусиф
Омори бирорһој Йусиф.
Парһ,о әзи кор шор бисто,
Әри Йусиф хәбәр фирмсо.
Йусиф омо әјон Парһ,о
Әз Йусиф қуфди Парһ,о
Йусиф урә хубиш қуш дошт;
Қуј әз бирорһој тү, буравт
Бәбәј хүшдәрә бијорут,
Бијовт ә Мисраим зұвұт.
Ә Мисраим әзу хубә
Хори мұдым мә уһорә.
Әј сәһ,әт, чи-чәм хурдәни,
Чү қәрәки вокундәни
Пур сохит һ,әрәбәһорә,
Ишму фұрсит әри бәбә.
Фәјтун мәрәш фұрс тү, муқу
Әри оморәј бәбәшму.

Јусиф зу бәрд бирорһорә,
Әришү восто палтара.
Әри әрки jә дәс восто,
Ә Бинҗәми сә дәс восто.
Оморут hәммә әjәки
Әдул үшү шори дәри.
Чи хурдәни, дә h,әрәбә,
Дә үкүзиш до уһорә.
Фәjтун Парh,орә бәр, муку
Әри оморәj бәбә муку.
Шори-шори, сохдә-сохдә,
Рафд бирорһо дуз әхунә.

***

Бирорһо раси ә хунә,
Шори сохд әз уhо бәбә.
Jовош-jовош hә сәр қүрдүт,
Әри бәбә дуз қуфдурут.
Муку: бәбә, бовор сох тү,
Јусиф соғи, шори сох тү.
Ә Мисраим у кәләji,
hөрмәт әну лап зәвәри.
Бәбә бисто лапки мәһтәл,
Бовор нә сохд у hич мәһәл.

Әз бәбә мұку бирорһо
И фејтон һисди ән Парһ, о.
Әри Мисраим рафдәј тү
Үрә фирсо Йусиф күк тү.
Мұку, Йусиф зу имурә
Ә Мисраим қузәт сохдә.
Бирорһо чұтарз дирәткә,
Йусифиш чү кор сохдәкә,
Ихтилот соҳдуг ә бәбә,
Сәхд ә хүшдә домунд бәбә.
Јекәм рузһо қирошдәбу,
Дүл бәбә һәлә динч нәбу.
Бәбә јекәм фикириш сохд,
Ә фәрзәнді бовориш сохд.
Ороj зә у һ, әјилһорә,
Қуфди әхир қоф хүшдәрә.
Мұку, пишоj мүрдәј мәни,
Йусифә вүнүм бәгдә, дири.
Бијоjt һәзүр бошим иму,
Худо күмәк, бурајм иму.

***

Јәкәм рузһо кирошдәбу,
Һәммә кифләт ә рәһ дәбу.
Ә Бер-шевә расирәнки,
Нүшдүт јә руз ә рәһәти.
Јә ковә у шәһидо сохд,
Кирә вини, унчо бәхш сохд.
Jakov нүшдәбу ә сәр рәһ,
Һәләки бу пишој сәбәһ.
Ә пишој чумһој ән Jakov
Омо худо, муку, Jakov
Ә Мисраим мәтәрс бура,
Имбоши тү унчо кәлә.
Худо қуфди, һәчи һишт рафд,
И қоф худо ә гуш дарафт.

***

Үһо вәхүшд офто ә рәһ,
Һәлә мунди амbara рәһ
Jakov муку, бура Jовдо
Ә Мисраим тү ә пишо.
Чикә виниш ту әриму,
Дуз әйон тү бијојм иму.
Jовош-јовш үһо рафдуг,
Ә Мисраим хуб расирүт.

Јусифиш ə пишој бәбә
Ә hөрмәтлүjә jә дәстә
Одомиho оморәбу.
Кифләт Јусифиш унчо бу.
Јусиф вини зу бәбәрә,
Вирихд гәл құрд у, бәбәрә.
Жирист рухунд h,әрс чумһорә,
Пұрси hол-оhвол бәбәрә.
Бәгдә jәки-jәки гәл құрд
Кифләт бәбәрә мочиш сохд.
Јусиф қуфди əз бирорhо:
Бурам қујум əри Парh,o,
Бәбәj мә нә бирорhоjmә
Омори инчо хуб hәммә.
Әз бирорhо, пәнч бирорә
Чиро сохд у җонсузhорә,
hәммәшү лап ләгәrhо бу
Жүчлүhорә нәбәд киу,
Парh,o мұвүнү үhорә,
Муқују, сох салдатирә.
Әз бирорhо қуфдирәбу,
Парh,o пұрсикә əз ишму,

Унчо чү кор сохдәјт ишму?
Ку нахирчи бирәјм иму.
Јусиф рафт ө пишој Парh,o,
Муқу, бәбә нә бирорhо
Омори hәммә, hист инчо,
Э шәhәр Кешони уhо.
Эки Парh,o пәнч бирорrә
Дәбәрд Јусиф дуз уhорә.
Парh,o пүрси өз бирорhо -
Чү кор сохдәјт ишму унчо?
Сәр зә ө Парh,o бирорhо,
hә нахирчи бирәјм унчо.
Парh,o муқу өз бирорhо -
Шәhәр Кәшон, мунит унчо.
Чү-чи дүл ишму хосткә
Эн ишмуни инчо hәммә.
Јусиф бәбәрәш овурд
Әјон Парh,o унчо нушунд.
Парh,o пүрси өз Јаковки
Ку вүнүм тү чәнд салаји?
Јаков муқу өз Парh,o -
Сади си салајүм, оммо

Рузһојмә лап хәрәб, амбар
Журун кирошди ә hәр сал.
Бәгдә Йоковиш Парh,орә,
Борухо сохд лап хуб урә.
Киғләт Јаков бисто hәммә
Ә Мисраим оморәнкә
hәммә шаст-шеш одоми бу,
Чорикә киғләт Јусиф бу.
hoфдот чуһур бисто уho.
Ә Мисраим зұвұст уho.

***

Жирошд hә jәкәм салho,
Лап хуб зұвұст hәр сал уho.
Јаков сад чүл hoфт сала
Ночог бисто jә балала.
Јаков пишој мүрдәj хұшдә,
Двазда кукhој өн хұшдәрә,
Нә дү кукhој өн Јусифә
Ороj зә у әjон хушдә.
Борухо сохд хуб уhорә,
Бәгдә қуфди қоф хұшдәрә:
Ишму данит, нист hол мәрә,
Шинит хуб вәсиjjәт мәрә.

Мә мүрдәнкә, митој мәрә
Ә Истроил бәрит мәрә.
Ә шәһәр ән Хеврон, әјон
Бәбә нән кәләбәй мә
Сәхдиш сохит ишму мәрә.
Јә чәнд рузһо кирошдәнкә,
Jakов сәр но, у мүрдәнкә
Митој бәбәрә бәрд h,әјилһо
Ә Истроил сәхд сохд уһо.

***

Бәбә мүрдәнки, бирорһо
Әз Јусиф қуфдурут уһо:
Бәбәјму пишој ән мүрдә
У әјиму гәдәгә зә,
Муку, қујим иму әтү
Дәс низәни ә иму тү.
Jәбојкәш h,овун имурә
Әյор нијори тү урә.
Әз бирорһо, Јусиф муку:
Һә хәрәби соходит ишму,
Оммо әмә худо соҳди
Амбар лапки дијеш хуби.
Һич мәтәрсит дијә ишму,
Мундим дустә бирор иму.

Ишмурә чү көрөк бисто
Мә hәзүрүм данит јобо.
Чәнд гәдә Јусиф сог бу
Үнорә дәрд фикир нәбу.
Фәрзәндһошү зијод бисто
Сал әз сал дәкиш бисто.

***

Јусиф сади дә сала бу,
Омо бисто мондо у.
Ферзәндһорә кура соҳди,
Пишој мүрдә сәвкәнд дори,
Митој мәрә әз Мисраим,
Бәр соҳит сәхт ә Исройл.
Фәрзәндһојү сәвкәндүрә
Овурдут әчиқә, урә.
Митој бәбәрә h,әјилһо
Дәбучундут ә мумово,
Гоһумһо, дустһо, дускорһо,
Әjә кәлә дәстәрәво
Ә Исройл урә бәрдүт,
Ә шәһәр Шихим сәхд соҳдүт.

ШҮВӨР СӨ ЗӨНӨ (бирө кори)

Ханух қуфдирә јә кук
Зүвүсдәнбу ә гуншиму.
Әз h,әјили јетим бу у
Дәдәјиш мүрд, јесир мунд у.

Мәһәл дәһ,во бу дәһ сала,
Һәм ләгәр бу, һәм балала.
Холу - холәш бүкәш урә,
Нәбу нун дүт хуру урә.

Ә hәр чиңә бу қиснәји,
Нәбу халгә чи хурдәни.
Салһош амбар хиники бу,
Һәм вориши, һәм вәрфи бу.

Палтаројү пара - пара,
Пој бирәһнә әсәр бәјә
Јә чәнд салһ қәшд, гәпу-гәпу
Бәгдә вирихд дуз ә Боку.

У мәһәл совет һәкумәти
Мидәниши ки јетими.
У јә чәнд сал мунд ә детдом,
Кәлә бисто у до довом.

Фирсо урә ә хундәји,
Бисто устај у ранксазы,
Урә јә дү бирориш бу,
Вир сохдәбу нәс офдәнбу.

Үнорәш бәрдәбу һәкумәт,
Доробу хубә сәни һ,әт.
Ханухла бу чүклә бирор,
Һәммә уho бу сә бирор.

Ханух сәр күрд сохд у һә кор,
У нәмунд һич ваҳт бикор.
Ханух һә кор сохдә - сохдә
Јовош - јовош шинохд халгә.

Офт у јә чәнд гоһумһорә,
Пүрси у һәм бирорһорә.
У һә сирог сохдә - сохдә
Бирорһорә лап зу офтә.

Ханух бу амбар дилбоч,
Һәммәрә у мидо човоб.
Рузһо салһо јәкәм кирошд,
У ә Гүбә һич нә вокошд.

Үрә војист өвләнмиш бу,
Сәһиб хунә, ән чикә бу.
Јә чәнд духодәр виникәш у
Сәһибсүзи лап чәтин бу.

Јә духодәр офт нуму Хонум,
Дү сал кәлә буқәш Хонум.
И духодәр ән јә һ, ошиր бу,
Ширин зуһун меһрибон бу.

Рафд бирорho ə хозмуни,
Хосд дуҳдəрə, соҳд гӯдуши.
Jə чəнд мəhho кор соҳдəбу
Jəkəm пул - мол кура соҳду.

Әри Хонум соҳд h,әриси,
Бил чум jəтим нəбу h, әрси.
Зəн нə шүвəр сəр қурд кор соҳд,
Хунə, чикə, пул нə мол соҳд.

Әз jəтими хилос бисто,
Хуб зүвүстүт jə чəнд салho.
Ханух jəкəм пул кура соҳд,
Бəгдə корə у дəкиш соҳд.

Шəнд у кор ранқсазирə
Пул до вəкүрд jə тукурə.
Фурухд чи - чəм хурдəнирə,
Jəвош - jəвош қурд хүшдəрə.

Јækəм пулу зијод бисто,
Э алвериш вәрдүш бисто.
Рафт ə Мօскօв восто чијо,
Овурд, фурухд ə буһојиһо.

Рафта - рафта у ə Мօскօв,
Вәрдүш бисто соҳд унчо кор.
Бисто hәчи у сәвдәкор,
Әзу нәбу hич кәс зәвәр.

Ә Мօскօв əjә зәнәво
Тониш бисто ə урәво.
И зәниш кәлә hәриф бу,
Ә чәнд чиҝә чәнд шүвәр бу.

Нум əни зән, дан бу Бела,
Әз Ханух бу чәнд сал кәлә.
Беларә əз сә шүвәрү
Чиро - чиро бу h,əjylү.

Әдәс мәкүрд чоһилһорә,
Рәһо нидо һич уһорә.
Рестаранһо хурдә - бәрдә
Миқировунд у рузһорә.

И јәтимләш офто әдәс.
Урә нәбу саһиб, һич кәс.
Ә гәд Москов хубә хунә,
Чү ҝәрәки дә ә хунә.

Беларә вәкүрд ә зәни,
Һә нүшд, вәхүшд ә ҝоф әни.
Соҳдут әјәки алварә,
Бәхшиш соҳдут лап гәзончә.

Хануха әз Ханум дү күк,
Дүдүjкә дұхторh,оју бу.
Ферзәндһорә соҳд әвләнмиш,
Әвәчү нә бисто һичиш.

Ханум өз чүм Ханух офто,
Ә хунә у дир - дир омо.
И зән, шүвәр һә ҹәнк құрдүт,
Дү жәкирә һә вәшмәрдүт.

Зән нә шувәр жәкирә күшд
Әжәкирәво нә зүвүстүт.
Дустһо соҳдут ә у рүхшәнд,
Жәтим муқу, линдиз вошәнд.

Ә Москов мунд ә мәһәвоз,
Руз қировунд ә Беларәвоз.
Белаш жә кәм дијә пир бу,
Дәс рүжоју пачырәбу.

Ханухә ә у нәбу һәвәс,
Чорә нәбу бүнү әз дәс.
Жә пазда сал зүвүст иһо,
Кәшд шәһәрһо, кејф соҳд иһо.

Һәр руз Бела бисто зәбу,
Ханухә ә у қучу нәбу.
Ханух һә сохд фикир амбар,
Зу вүрүх әз дәс ән мар.

Јә руз хурд у әрәгирә,
Зә ә Бела у силләрә,
Бела сәр қүрд киристәрә.
Һорој зә у милисәрә.

Тәjtә милисә оморә
Ханух сәр қүрд вирихдәрә.
Омо раси у ә Боку.
Әз сохдә кор бисто пәшму.

Һә хурд, қәшд у јә чәнд рузһо,
Јәбо әјору Гүбә офто.
Рафт ә Гүбә јә чәнд руз қәшд.
Әjә гоһум омо у раст.

Үho һәрдү jә тоj бүрүт,
һәми гоһум, һовур бүрүт.
һәрдүшү бу пәнчо сала,
Ов h,әjил бу, jә чәнд нәвә.

Гоһум сәр қүрд сүфрә вокунд,
Зән нә духдәр чи - чәм овурд.
Ханухә хош омо духдәр,
Чуму домунд сәхд ә духдәр.

Сәр қүрдүт чи - чәм хурдә,
Ихтилотho соҳдә - соҳдә.
Ханух нушунд ә сәр сүфрә,
һәми зәнә, һәм духдәрә.

Һәрки хурдут jә чәнд пәjlә,
Дәм бисторут jә балала.
Зән ән гоһум амбар бич бу,
У һәр корә данүсдәнбу.

Ханух вокунд ихтилотә,
Қуфди үрә чү һисдиқә.
Пул, мол мәрә гәдәр нисти,
Бирәј мәрә сәһиб нисти.

Сұрх нә бурлјантһој мәрә
Әчә бүнүм нисти чикә.
Әдәм дирә бирорзәрә
Сәһиб имбу ә бирәјмә.

Рази бошиг ишму әмә
Дит дұхдәрә зән бу әмә,
Бир - нә - бирмә бил бу әну,
Ә бирәјмә сәһиб бу у.

Иһо һәммә, дан дәм бүрүт,
Әз коф Ханух лаң шор бүрүт.
Пәjlә зәрүт һәм әjәки,
Дұхдәрә до бисто рази.

Нум əн дүхдәр бу Завалә,
Һәлә бу у бистјәк сала.
Jә чәнд рузһо мунд ə Гүбә,
Хурдут, бәрдүт, зәрүт пәjlә.

Руз - бәруз пул амбар бисто,
Ешг јәтимиш зәвәр бисто.
Заваләрә нушунд ə гәл,
Әз қүч хүшдә қүрд урә гәл.

Дәсә кәши ə синәjү
Рәhәт бисто чун чикәry.
Jәвош - jәвош ешгә бурбуңд,
Дүхдәрә у ə дәс вәкүрд.

Муку, вәчи шәләj түрә,
Ә Баку, мә бәрүм түрә.
Востонум jә хубә хунә,
Пуриш сохум гәд хунәрә.

Вәхүшд у қүрд дәс гоһумә,
Муқу, бирор, настанүммә
һовур қујум, гәблә түрә,
Һәм гоһумим, һәм дуст қәнә.

Сог боши тү амбар, әмә
Дори рача и дүхдәрә.
Әз хуби тү разинүм мә,
Әз хәчәләт мадарам мә.

Зән гәбләрәш гәл қурд моч сохд,
Чум зә урә дүлә қәрм сохд.
Омо һәрду дуз ә Баку,
Висто хунә әјон туку.

Јә кәм чи - чәм хунәш восто,
Әри дүхдәр шувәр бисто.
Нәшәнд әз чум таза зәнә,
Гәл қүрд, нүшд у һәр руз урә.

Жирошд јә чәнди вәхһо,
Москов әјор Ханух офто.
Муқу, сохум алвер мәрә,
Гәзонч сохум хурдәј мәрә.

Јә чәнд салһо рафд һә омо,
Сохд у хубә лап гәзончһо.
Әзи сәјмүн зәниш урә,
Дү һәјил до худо урә.

Әхир вахто у әз Москов
Дәснәкәнд, у нүшд ә Москов.
Дир - дир омо у ә хунә,
Чуму нәбу вүнү зәнә.

Зән чоһил бу, у һист јә сир
У јошлу бу, сәхт нәбу пир.
У хүшдәрә хуб дошдән бу,
Әз қүч, гувот нә офтону.

Зуһун Ханух амбар тәлһ бу,
Әjәкирәвош у хуб нәбу.
Нәлојигә сохдә корһо
Нәвәкүрд hич чум гоһумһо.

Ә гәд өн халғ өз чум офто,
Әз hәрмәтиш у сәхт офто.
Мунд тәһноји, қәнә јәтим.
hовур, hәрмәh зу дур бисто.

Jә руз дорут урә багач,
hич нә вараст, чү сохд у хәрч.
Ә гәзәмот noctog бисто,
Ә у чорә hич нә бисто.

Мүрд, рафд өз hилом јәтим,
Дү балајүш мунд јәтим.
Пулу, молу талаш бисто,
Ки хурд ә у гисмәт бисто.

ИНСОФСҮЗӘ ДӘДӘЈ (бирә кори)

Хубә рузһој өн васал бу,
Ә дүл һәммә шори дәбу.
Вәкундәбу дорһо құлһо,
Сәр құрдәбу хундә гушһо.
Ә Гүбәјму шәвһој васал
Үшуг мидо мәнкиш һәр сал.
Ә сәр құрпи нұмкұрдәһо
Тәjtә сәбәһ миқәшд уһо.
Дүрүм жә кук нәjә дұхдәр
Әдәт қәшдә шол дә әсәр.
Кукә нуму Донкә бу, у
Дұхдәр Зоjә амбар рач бу.
Донкә бују лап һұндүр бу,
Зоjә өз у jәкәм сар бу.
Рачи Зоjә нәбу гәдәр,
Донкә шор бу әзу амбар.
Әри Зоjә сохд һ,әриси,
Бәрд ә хунә дошд һ,әзизи.
Һәминонһо бичин мисохд,
Әзун бәгдә, фәһләji сохд

Дәниширә ә зәмөнә,
Ә дошдәнбу у киғләтә.
Кирошдәбу јә чәнд вәхто.
Үхорә јә h,әјил бисто.
Бәбә, дәдәј амбар шор бу,
Шори шүрә гәдәр нәбу.
Шәв - тәсәбәһ h,әјил дәдәј.
Донкә әз кор оморәмунд
У h,әјилә ә гәл мәқүрд
Чон қуфдирә hә моч мисохд,
Рүј h,әјилә hә фәм мисохд.
Һәчи қирошд јәкәм вәхто.
Үнош зивист ә халг қиро.
Руз һәминон бу қәрмијо,
Әз һәр чиқә бу гиногһо.
Әз Боку кук холәј Зојә.
Гиног бу ә хунәј холә.
Јә руз омо әки Зојә,
Даның пүрсү oh-oһволә.
Һә диромо ә гәд хунә,

Вини амбар рачи Зојә,
Һәшданки мәнг астараји;
Мә нәдирәм и кәј бири
Ә Зојә у ошуг бисто.
Жоф соху зувун нә бисто.
Зојә пүрси оһ-оһволә,
Дуст - дускорә һәм холәрә.
Кук холә һә тик қүрд сәрә,
Муку, хуби һәммә, Зојә.
Чәнд гәдәји мә ә Гүбә
Әји зури нәбирәм, мә
Нәдирәм тү һәчи рачи,
Әз тү амбар мәрд бирачи.
Бун хуноһо һисти хоки,
Гәд хунәһо амбар торки.
Чұтарз һәчи рузһој түрә
Пуч сохдә тү, рачи түрә.
Зојә муку, чон кук холә,
Дијә нисти һич чорә.
И халғ чұдам зұвүсдәкә
Мә әз уho хубум бәкә?

Жәкәм соҳдүт ихтилотә,
Бәгдә рафт у дуз ә хунә

***

Гиног бу ә хунәj холә,
Jә дәh руз мунд у ә Гүбә.
Шәвhо, рузhо фикир соҳд у,
Зоjәрә хуб фурмунду.
Ә кор hисти шүвәр Зоjә,
hәр руз омо өjон Зоjә.
Сәр мүкүрд у ихтилотә.
Тәh,әриф до hә Бокурә.
Шәhәр Боку hисти кәлә,
Хунәhо лап кәлә - кәлә.
Кучәhо hәммә асфалти,
Әри қәшдә лап рәhәти.
И чунмә нисоху гәбул,
Духдәр холә дә ә гомбур.
Рази бошқу түрә әмә,
Ә Боку бәрүм түрә, мә.
Чү воистkә мәрә hисти,
Хүнә чикә мебил hисти.
Зоjә муку әз күк холә

Чү қуфдирә тү кук холә,
Әхи мәрә шұвәр һисти.
Бошқу, шұвәр чұни инчо,
Әзчә офтә түрә унчо.
Јә дү рузлә имбу гәһри,
Бәгдә мәдаров әз јори.
Амбар қуфди у ә Зојә.
Хуб вәдәшәнд әз сәр урә.
Јәвош - жәвош рази бисто
Әри рафта у шор бисто.
Когоз нұвұсд әри шұвәр,
Нә кәшдү урә һич мәһәл.
Һәјилә дәпучунд ә гиндог,
Вәкүрд урә, рафт ә гичог.
Раси уho дуз ә Боку
У бирә ә рајон Боку.
Шәһәрә кәшд жәкәм уho,
Нұшдүт ә бог, әзир дорхо.
Кук холә гәл қүрд Зојәрә,
Моч сохд гәјмәгә ловһорә.
Ешг Зојәрә вошәнд зәвәр,
Кук холәрә хоју амбар.

Зојәрә овурд хуб ә hәвәс.
Бәгдә муку, тү hич мәтәрс.
И h,әјиллә кәлә имбу,
Әри тү у болә имбу.
Бијо шән тү и h,әјилә,
Бурајм зүвим бала - бала.
Зојә өз ешг ән кук холә
Чикә нәбу поју урә.
Омо, ләрзи бәдән әну,
Һәрс пур бисто чумһој ону.
Гәл қүрдәбу кук холәрә,
Ә чуну ешг дәбу hәлә.
h, әјилә но ә вәкизол.
Нүшдүт уho әсәр јә стол.
Һ,әјил әдәј сәхд киристә,
Дәдәј чүтарз вәтәвустә!
Чү беинсоф бисто дәдәј
Һ,әјилә шәнд, инчо дәдәј.
Халг курајүи әсәр h, әјил,
Насданүт әнкини h,әјил.
Дәниширә - дәниширә
Һә пәсәво рафдут уho.

***

Өзки хәбәр дүм ишмурә.
Донкә омо зу ө хунә,
Вини нә зән дә, нә h,әјил,
Бум - буши қуфәрәj h,әјил.
У данүсди jә чи бири,
Дүлү ө кор сәрсон бири.
Вини, когоз вә ө сәр стул,
Хундә урә, бисто мәгбун.
Воj зә, шивән зә, кирист,
Ә hич нәсохд шикоjәт у.
Нүшд ө хунә гәриш бисто,
Ә күчәһош сәрсон бисто.
Мивирихт у ө сәр күрпи,
Kоh мидарафт әзир күрпи,
Һәммә қуфди урә сәрсон.
Фәгир мурд рафд әзи h,илом.

***

Зојə һәми нә күк холә,
Оморут иһо ә хунә.
Ә Зојə һич сәс нәдәбу,
Һәшданки у јә сәрсон бу,
Јә чәнд вәхтһо қирошд һәчи.
Зұвусдүт һәрдү әjәки.
Үнорә һ,әjилһош бисто,
Зиндәкуни, һәрчү бисто.
Омо, Зојə тәjtә мүрдә.
Ночог бисто, сәрү дорд до.
Дүлүш әну хәрәб бисто.
Уш һә јә сәрсонә хунә,
Руз нәди һә ночог бисто.

КӘДӘ Ә ШҮВӘР РАФДИ (бирә кори)

Рузһој васал, шәһәр Боку
Вараистә jә h,әрүс бу,
Ә богһо бу таза құлһо,
Шори дәбу ә дүл халғһо.
Ләпүр хәзәр инсонһорә
Сәрин мисохд у дүлһорә.
Әji мәһәл офтөрәнбу
Һәр салһо нисонујму,
Чүхурғојму шори-шори
Миқировунд нисонурә.
Шәвһој қовқил jәh,әдәт бу
Әри сохдә шориһорә.
Jә дустмә бу, нуму Лазир,
Зұвұсдәнбу у ә РАЗИН.
Зәнү Сара, духдәр Япон,
Һәм аташ бу, һәм меһрибон.
Бир-нәбирыjә куклә бу,
Дијә урә h,әјил нәбу.

Нум əн кук бу Шомоил,
Кор сохдəнбу у ə Бoил.
Зұвұсдəшү лап ки хуб бу,
Нə h,oшир бу, нə косиб бу.
Руз нисону чи хурдəнкə,
Зəн, шұвəр сəр құрд ихтилотə.
Сара муқуки əз Лазир,
Әдəj расирə руз қовқил,
Һ,әјилмə бистчор салайи,
Jəтəклəj бəбə дəдəји.
Ә дүлмə дəри нијjəтмə,
Хојум h,əрүс ə қовқил, мə.
Лазир муқуки əз Сара,
Чү қуфдирəнүм мə бəкə,
Мəш разинүм əри хостə,
Дан, кук түрə рази һисткə.
Әри хұшдə зир чүми у,
Пұрс, jə дұхдəр дирикə у.
Әкə нисткə дұхдəр урə,
Бəгдə қујим қоф имурə.
Рази бистокə кук иму
Әри хостə дұхдəр əу,

Хоим нәвәј холәј мәрә,
У нисти јә мәнк астара.
Сара һорој дәшәнд муку,
Пoj, hә у мунди әrimу?
Түрәш hә јә ләнкә холә
Бистокә вәсси ә Гүбә.
Сәр әнурә hич мәвоку,
Духдәр гәһәти ә Боку?
Мә дирәмhо јә зир-чуми,
У духдәр ән јә h,ошири.
Духдәр амбар рачиш нисти,
Нә урә сәниh,әтиш нисти
Оммо, бирәј бәбәшүрә
Гәдәр нисти бирәшүрә.
Лазир муку, ә зән, пој тү,
Бәкә рази имбу кук тү?
Сара мукуки әз Лазир,
Бәст ләh,әj түрә, мәзә мир.
Әrimә у hичиш нисти,
Jә пәjlә ов хурдәш нисти.

Ширин-шиин қоф мисохум,
Күкә рази мә мисохум.
Әсәр әни қоф, Шомоил
Омо әз кор, у әз Бојил.
Сара муку, дәдәј гурбу,
Бәхт-мозолтү амбар имбу.
Ә ләһ,әјму ихтилот тү
Добу, хоһим дұхдәр әтү.
Шомоил гәл қүрд дәдәјә,
Бәгдә моч соҳд дәс бәбәрә.
Муку, дәдәј, һәлә зуни,
Тү дирәjho дұхдәр кини?
Сәдогоj тү қәрдо дәдәј,
Тү һ,әзизә хәләф дәдәј,
Мәнк-астараш нистикәш у,
Дұхдәр ән jә һ,ошири у,
Дұхдәр һәjим Бокуини.
Хунә, чиқә ә Мокови,
Пул, мол үшү лап амбари,
Һәммә кифләт сәвдәкәрн

Нум ән дұхдәр һисти Бурлјант,
Үрә Були һороj зәрәт.
Ә түш hә jә pәh момухут,
Сәһиб ән пул, мол мисохут.
Тәкәj тү фәhләji сохдә,
Кәмәр түрә xүрд hә сохдә.
Поj тү, чон дәдәj мә, поj тү.
Тү дан jәбо мұдұt әтү?
Әз сәр рафтқәш и корhoj тү,
Дұхдәрә дорутқә әтү,
Данұсдәни чәнд гәдә сүрх,
Бурлјәнтиш биjo бәри тү?!

Дәдәj гурбу қәрdo әтү,
Бир нә бирмә гурбу әтү.
Чү кура сохдәм, hәmәrә,
hәмиkә бир нә бир мәрә
Мичарунум ә сүрх бурлјант.
Бил мәрд қују, зән әз сәр бәрд.
Шамил муку, чон дәдәj мә,
Әхи һисти jә дұхдәрмә.
hисти һисти түрә дұхдәр,
Кукә амбар бирә дұхдәр.

Зәнһо һәммә ә јәкини,
Јәкәм рачи-бирачини.
Шамил муқу, чү қујуммә
Чү митайкә сох, дәдәј мә.
Офтумә хәләф ән дәдәј
Дәниши ә қоф ән дәдәј.

***

Чү урә бу вәрзирәни
Фурухд, ә пул чарундәни.
Восто палтар сурх нә бурлјант,
Рафт хозмуни әри Бурлјант.
Нум дәдәј дұхдәр бу Йофо,
Лап пур нәбу сәрү оммо.
Сара оммо әйон Йофо
Ширин-ширин сохд у қофһо
Сара муқу, чон тү Йофо,
Әдәј рафта салһо, рузһо.
Мәрә воистә әтүрәвоз,
Бошим гәбилә әјәкирәвоз.
Бир-нәбиrmә јә кукләји,
Күчәри нист, һә әхунәји.
Бошим әjәки чон-чикәр,
Һашданки һистим дү хәһәр.

Шомилиш ә әүнчо бу,
Әjə күнч у појисдәбу,
Јофо дәниши ә Шамил?
Амбар рач бу, дан и h, әјил.
Чумһој Јофо дәмунд ә кук
Рази бисто, муқу, лап хуб.
Бил h, әјилh буравт қәшдүт,
Һәм әjәки рази бошут,
Шамил вини, һистүт h, ошир,
Рач нист дұхдәр, нәдо фикир.
Дұхдәрәво рафт ә шәhәр,
Дұ руз қәшдүт ә гәд шәhәр.

***

Шамил амбар рача кук бу,
Шириң зуһун, мәһрибон бу.
Дұхдәрә соҳд у хуб рази,
Һәрдү бисто лап h, әзизи.
Бәбә, дәдәj амбар шор бу,
Ә дүл үшү шори дәбу.
Ороj зәрүт дуст, дускорә,
Соҳдүт лап хуб гүдүширә.
Дуз jә hoftә хурдүт, бәрдүт,
h, әрисирәш игрор соҳдүт.
Шамил, Лазир һәми Сара,
Һәр сә омо дуз ә хунә.

***

Јә чәнд рузһо қирошдәбу,
Лазир қујқә јә тәһәр бу,
Јә руз муку у өз Сара,
Вир соҳди лап әгул түрә.
Бир-нәбирә, тү һәмәрә
Дори хости и духодәрә.
Сәбәһ иму чү мисохим,
Кәлә мәрдим, кәлә зәним.
Сара хәндә-хәндә қуфти,
Ә мәрд, түрә чү дәрд бәрди,
Сәбәһ виниш чәнд гәдә у
Чиһиз, пул, мол мијору у.

***

Руз һәминон, қәрмә рузһо,
Қул, гүзүл-қүл пур бу боғho.
Гулә ә гул сәвдикиho
Әдәт қәшдә ә булварho.
Омо раси руз һ,әриси,
Соҳдүт хубә јә һ, әриси.
Раби бәрдүт, нүвүст чиһиз,
Симанту соҳд Раби һ, әзиз.
Сүрх, бурлјант, хори-холинчә,
Чү қәрек һист әри хунә.

Бош-палтара нәбу гәдәр,
Мебел нүвүсд өз һәд зәвәр.
Оммо, h, әрүс тәһно омо,
Үрә чиһиз һичиш нәдо.
Чумһој Сара домунд ә рәh,
h, әрүсәвоз нә рафт ә рәh.

***

Рузһо кирошдә, кирошдә
h, әрүс һәр руз зәбу бирә.
Шамил тараф өн зәнә қүрд,
Дәдәјә һич һисоб нәкүрд.
h, әрүс мәрдә вәкүрд әдәс,
һәрдү дорут дәсә ә дәс.
Һәрдү мисохд пичи-пичи
Мәрдә соху Московичи.
h, әрүс муку өз Шомоил,
Әри ту jә һөрмәт биһил.
Дәдәј мә әдәј зәнк зәрә,
Һәр руз әдәј у пүрсирә,
Ә Москов бураим иму,
Ә зивистә унчо иму.
Хунәш вистори бәбј мә,
Һәм һәзури чиһизһојмә.

Шамил сохд өз дүл шори,
Әри рафта бисто рази.
Jә руз, оводиниһорә,
Кура сохдуг сәр тәнирә.
Муқу, дәдәj, әдәм рафта
Ә Москов әри зұвұстә.
Дәдәjә мұқу, чон балајмә
Ахи тү hист jә тәкләj мә.
Чү сохум мә, чон дәдәj мә,
Нәс поисдә инчо зән мә.
Дәдәj hич қоф нәбисто,
Лов, ләh, әjy лап хұшк бисто,
Шори-шори кук нә h, әрус
Рафт өз хунә қоф қәләчсүз.
Дүл бәбә, дәдәj қурунд бисто,
Гәд чумношү h, әрс пур бисто.

***

Ә хунәj гәблә, чәнд вәхтһо
Һәрдү мундут унчо yho.
Һәр руз Бурлјант зәбу бисто,
Һашданки у jә шоh бисто.
Шұвәрә вәқүрд у ә дәс.
Муқу, Шамил, тү hич мәтәрс,

Чү куфдурум тү мисохи,
һөрмәтсүзи һич нисохи.
Дан, јәболуг Бокурә тү
Әз јор бијо вәдәшән тү.
Һәр руз бура, бијо ә кор,
Базарирәш мисохи тү.
Ә бугоз мәрд дәшәнд манчар,
Бисто јә зәбунә һ, әчәл.
Һә һәчи бисторут вәрдүш,
Зүвүст әјәки һәрдүшүш
Шамил нисохд зәнә әз дүл,
Чүнки, ешгү нәбу ә дүл.
Коф сохдәнкиш кәсә хуно
Поисдәнбу әз зән у дур.
һәсрәт дәбу ә дүл Бурлјант,
Шамил урә гәл қүрү сәхт.
Мәст бу у хуб әз ешг әну,
Нәбу урә әзуни бәхт.

***

Јә, дү салһо қирошдәбу,
Бәбә, дәдәј әјор нәбу.
Әји ду сал јәбош букә
Шамил нәомо әјон бәбә.

Кэлэ nochog бисто бэбэ,
Духдир муку, нисти чорэ.
Jəvoш-jəvoш əз hол офто,
Əз қуч, əз гувот лап офто.
Сара до хэбэр ə Москов,
Шамил, муку, бил зу бијов.
Чумhoj бэбэ дэбу ə pəh,
Шамил hэлэ нэбу ə pəh.
Мүрд, рафт бэбэ чуму pəho,
Pəho нэдо кукэ Ёфо.
hофтиш бисто, чүлэш бисто,
Салиш бисто. Кук нэ омо.
Халг hэрки jə коф сохдут,
СараБ гинэмиш сохдут.
Ə кумэки чəh, мэтэвоз
hофти, чүлэ, салиш дорут.

***

Мәрә хундәниjo, халгмә,
Нүвүсдәмһo, дузи hәммә.
Jәбо нә jәбо у кук
Мухуну, миданү у хуб.
Бил у данү jәболуг,
Сәрә зәнү данү, гудуг!
Чү сохдикә у ә бәбә,
Фәрзәндһoјүш мүдү гәрдә.

***

Зәнә ә eшg мәһбәтәвоз нәхосдикә,
У зиндәкуни әричү одомирә.
Зиндәкунирә ки әсәр нәофтоқә,
У зивистәји әричү одомирә.

Гəзəлho

БӘБӘРӘ

Борч hәр фәрзәнді hәмишә дору hәрмәт бәбәрә,
Әjор бијору уho, кәширә зәһмәт бәбәрә.

Бәбәji әри фәрзәнд hә кәширәниho ҹофо,
Фәрзәндhош бијо данүт, hәми дүт гијмәт бәбәрә.

Бәбә кәләј хунәји, hәм рәh бүнүho әри фәрзәнд.
Уни дошдәниjoh hәм намус, hәм гејрәт хунәрә.

Бәбәji ә h,илом овурдијо түрә, ә инсон,
Түш hәрмәтсүзи сохдә, мәди өзијjәт бәбәрә.

Чәнд гәдәки соги бәбә, әри ту jә rәh бијоф,
Хубә фәрзәнд зијод мисоху мол-дәвләт бәбәрә.

Антон, түш бирәj фәрзәнд, винирәj зәһмәт бәбәрә,
Имуhoиш әдәм кәширә мә hәсрәт бәбәрә.

АТАЛАР

Һәр өвладын борчудур сахласын атанын һөрмәтини,
Аталар чәкирләр һәмишә өвладларын зәһмәтини.

Аталар тәр тәкүр, чалышыр өвладлар үчүн һәр заман,
Өвладлар да вермәлидир бил, бу зәһмәтин гијмәтини.

Ата аиләнин дөјүнән үрәжи, һәм дә бөյүй,
О горујур онларын һәми намусу, һәм гејрәтини.

Нә гәдәрки сағдыр атан, чалыш сән өзүнә бир ели тап,
Јахшы өвлад уча тутар, бил атанын дәјанәтини.

Аталар өвладын танрысыдыр, јаддан сахла сән буну,
Өвладына бәхш едәр ата, өзүнүн мәрһәмәтини.

Антон, сән дә чәкмисән бир заман атанын гајғысыны,
Заман кечиб инди, чәкирсән өзүн ата һәсрәтини.

БӘБӘЛИ

Бәбәји ә h,илом орудијо түрә, фәрзәнд.
Бәбәји уқуд дорәнијо, hәми мәһ,лум тү.

Јә болә омокә әсәртү, әкә ә h,илом,
Бәбәји зу бијово расүһо hәр вахг, ә дод тү.

Чұдарз тү ә фәрзәнд, гијмәт дорикә бәбәрә,
Түрәш әчу гијмәт мұдүт бијовоh фәрзәнд тү.

Ә кәләтә әкә фәрзәнд сохдқә беһөрмәти,
Ә h,илом һич дүл әну шор нимбу урә дан тү.

Ки әруj кәләтә коф овурд, нәкүрд ә hисоб,
Ә говорә-хунәш дан ки, ә худо маров дог тү.

Антон, әри халг тү нұвғс ширинә кофхорә
Боруҳо қинәh,идим қәрдоh, ки бири мәһлүм тү.

БӘБӘЈ МӘ

Ингәдә шорум өз нум тү, ә бәбәј мә.

Имбошум әри тү гурбу, чон бәбәј мә.

У сипрә мүжіој түрә дирәнкәнәз мә

Дүл мә шори сохдә өз тү, чон бәбәј мә.

Вәтән мәни, һәм гувот појіој мә тү,

Үмүд дүлмә, хубә руз мә, чон бәбәј мә.

Әз фәрзәндіо шор кәрдош һәмишә тү,

һәрмәт түрә хуб мидорим, чон бәбәј мә.

Әтү бәһүрмәт бистокә јә фәрзәнд тү,

У јә бушә нәфәси, нист инсон, чон бәбәј мә.

Антонә тү бәхтү һәм нә мозолүни,

Анчаг түни әримә јә парчо, чон бәбәј мә.

АТАЛАР

Өвлад нәфәсини дујдуғу құндән,
Гуш олуб қөjlәрдә учар аталар.
Бир гәлби жүз олар, бир севинчи мин,
Елә бил дүнjanы гучар аталар.

Чәмәнләр, чичәкләр изинә көчәр,
Бүлбүлүн үәһүәһи сөзүнә көчәр.
Құнәшин шө'lәси қөзүнә көчәр,
Сәһәри гәлбиндә ачар аталар.

Даглар дилә кәләр, дашлар да динәр,
Шахталар, туфанлар, баһар қөрүнәр.
Дүнja қөзләриндә үәннәтә дөнәр,
Чајлар тәк чаглајар, чошар аталар.

Јанан пәрванә тәк, жәнарлар ода,
Истәр өзләринә кәлсин һәр гәда.
Балалар атадан айрыланда да,
Баланы қөрмәjә гачар аталар.

Гајғылар артачаг фикирә долар,
Көһнә гутармамыш тәзә аларлар.
Өзләри ач галар, сусуз галарлар,
Гојмазлар баланы начар аталар.

Өвладларда севинч, гәм дујуланда,
Гуш тәки һараја чатар аталар.
Шәфәгләр сачылар гәдәмләриндә,
Севинчи - севинчә гатар аталар.

Антон, бу чәркәдә варсан өзүн дә,
Мин һикмәт вар сәнин һәр бир сөзүндә,
Өвлад сәдасында, өвлад қөзүндә,
Өвлад үрәјиндә јашар аталар.

ОҒЛУМА

оғлум Данилә

Жадықар сөзләри.

Солду бағы - баһарым, оғлум өләндән сонра,
Дәјиши бүтүн әһвалым о қедәндән сонра.

Азәри торпағында галдын әманәт кими,
Билки, јанаң үрәјим, ајры дүшәндән сонра.

Һәр құн доланырдым башына, гурбан олдуғум,
Дәјиши рузқарым, Вәтән дәјишәндән сонра.

"И chirәм гәм шәрбәтиң, әлдә пијалә мәним"
гәрарсизам жох сәбрим, сән ки қедәндән сонра.

Бағрым ода јанмыш, хәстә чаным чәкир налә,
Лап кор олмуш қөзүм, сәндән айыландан сонра

Антонам, јаздыгларым галар јадикар кими,
Јашар дилләрдә сөзүм, мән дә өләндән сонра.

АГЛАДЫМ

оғлум *Данилө*
Жадықар сөзлөри.

Бир оғлум өлмүшдүр Ана Вәтәндә,
Вәтәнин торпағы, дашы ағлады.
Құлләр саралды баһар вахтында,
Ананын, атанын варлығы жанды.

Нә жүнкүл имиш дүнjanын вәфасы,
Һәм өмүр жохлуғу, һәм елин жасы.
Ата - ана қејди матәм либасы,
Гәриб жәрдә оғул дејиб, ағладым.

Атанын ниijәти јетмәмиш сона,
Бил, оғул талеji յыхылды шама.
Булудлар кишинәди, гаралды сәма,
Төкдүм көз јашымы, һәр вхт ағладым.

Антон қөһвәнмә һеч, иқидәм дәjә,
Һәмдә бел бағлама намәрд дүнjaја.
"Мәнәм" деjәнләри сорур бу дүнja.
Иқид оғул дејиб јенә ағладым.

ДОСТУМА

Достум оврумдән

Жадықар сөзләри.

Дедим, достума бир нәчә сөз јадықар јазым,
Һәми хејирхаһлығындан һәм һөрмәткар јазым.

Дәдим, Оврум достум несабдан дејәрди дәрси,
Бир али-чәнаб мүәллим, һәм дә тәләбкар јазым.

Дәдим, достумун қөзләри лап л'әлә бәнзәрди,
Гаш-даша гијмәт верән, ону бир зәркәр јазым.

Дәдим мал дә, дөвләт дә, чох кечибидир әлиндән,
Ону бир иш бачаран, бөйүк севдақар јазым.

Дәдим ки, хејрханаһынан, мәшһур олмушшур
достум,
Ону бир гәдир билән, һәм дә сәнәткар јазым.

Дәдим, достум јәјиб, ичиб кејф чәкмиш дүнјада,
Нәчә дөвләтдә мәскәни олмуш, сәһибкар јазым.

Дәдим овладларыны јетирмишdir мурада,
Ону әзиз бир ата, һәм дә ишкүзар јазым.

Антон, јаз достундан, гој она рәһмәт десинләр,
Галмасын үрәјимдә билдијими, зор јазым.

ДОСТУМА

*Достум Овромә
Жадықар сөзләри.*

Вәтән көз өнүмдән јенә өтүшдү,
Достумдан айрылыг јадыма дүшдү.
Десәләр дүнјанын сону јетиши,
Сәни унутмарам, унутмарам мән.

Аjlарым, илләрим ганад чалсада,
Вахтсыз кетдијин үрәјими вурсада,
Сәнинлә олдуғум құnlәр јохсада,
Сәни унутмарам, унутмарам мән.

Һәрдән үрәјимә дүшүрсән, достум,
Хәбәрсиз тәкүлүр қөзүмдән јашым.
Ше'р, гәзәл јазмагдан јорулмур башым,
Сәни унутмарам, унутмарам мән.

Чаван икән дәрдлә үрәјим долду,
Итирдим оғлуму, һәм әзиз досту.
Дәрдимсә бир иди, инди чох олду,
Сәни унутмарам, унутмарам мән.

Достсуз дүнјәнын јохдур ләzzәти,
Нәначиб дост вермәз доста гијмәти.
Антон, һаны Аврумун шириң сөһбәти,
Сәни унутмарам, унутмарам мән.

Ә ДУСТМӘ

Тү h,әзизә дусти, бовор сох, әз тү хубтә hич кәснисти,
Жәшд тү h,иломә, қәнә әзмә зијоттә түрә дуст нисти.

Ә гәд дустһојму hөрмәтлүни тү, данұсдә бош hәмишә,
Ә дусти еһтиборлү боши, әзу зәвәртә hич нисти.

Әз хәhәр-бирориш меhрибон бирәниhо қәнә дусти,
Хәто мәвохуро ә ишму, әз дусти хубтә hичиш нисти.

Jәбо ә гәриш халг jә коф зәрәj әмә дан тү, ә дустмә,
Hәс сохдәнүм шикоjәт, қәнә әз тү сүрхтә hич
кәс нисти.

Әз хостәjhо қөзәл тү hәр вахт шор қәрдош әji h,илом,
Әjәкирәвоз чун-чикәр, хуб зивистәрә гијмәт нисти.

Данки, hә бирорим әjәки, дустиму hәмишә муно,
Жәнә Антонә әз тү зәвәр буhо дусттә hич кәс нисти.

КИРОУ

Дуст уники, әри дуст өз ширинә чун қирору,
Өз мол-дәвләт, һәми өз хәзинәј хүшдә қирору.

Ә хәрәбә руз бијов поју әсәр ән дуст хүшдә,
Жәрәк бистокә, өз пул-мол, бир нә бир у қирору.

Синәрә пишово дү, лап қумәк бу әдуст хүшдә,
Өз кор, өз вәзиғә нә өз шәһрәт хүшдә қирору.

Һәмишә әjәки еһтиборлү, гәдур дан бошу,
Жәрәк бистокә өз ширинә чун хүшдә қирору.

Антон, дусти нә меһрибони амбар һәсонт нисти,
Дуст уни ки, әри дуст хүшдә өз хун қирори.

Ә ИНСОНӘВОЗ

Дусти мәсох һич мәһәл әј дустмә, ә намәрдәвоз,
Ә пучи мадаров руз тү, миқирору ә һәрсовоз.

Чүнки, һөрмәт нәтанү јә кәс, у һөрмәтсүз имбу,
Ә рәһ мәвадара һич мәһәл ә бирор түрәвоз.

һөрмәт сох әу инсон, һәмишә қофә варасү.
һөрмәтсүз имбоши түш, қәшдикә ә һөрмәтсүзәвоз.

Ә һ,илом инсон буһо,бијо һә јә сифәтү бу
Хубә руз қировуну ә һ,илом ә дустирәвоз.

Қоф қују, қоф варасү, пахил нәбуһо инсонә
Дәқиши нисохум һич әдә пәхилә инсонәвоз.

Антон, бәбәһо дуз қуфдири, һәмишә дан урә,
Һәр дустә бијо шинохи ә хоссијәтүрәвоз.

МӘ МҮРДӘНҚӘНӘЗ

Мәқујит әри јор сирр мәрә, мә мүрдәнқәнәз,
Әсәр бил нәбәстү сијәрә, мә мүрдәнқәнәз.

Мәһ,лұмики, инсонһо мұмұрғ әрки јә руз
Бил јор нәкүшү хұшдәрә, мә мүрдәнқәнәз.

Кәj согум, һөрмәтә сохит әмә, ә дустһојмә,
Воист кәм вәкәнит говрәрә, мә мүрдәнқәнәз.

Ә соги бил рузһојмә хуб қирору һәмишә,
Митојмәрә сохит пара-пара, мә мүрдәнқәнәз.

Һәлә әмә дә нәфәс, әримә дәрму сохит,
Әричү мәрә, сохит чорә, мә мүрдәнқәнәз.

Мәјилит Антона лап һәсрәт бу ә дустho,
Бәгдә вәчәјит, зәнит тара, мә мүрдәнқәнәз.

ПИР БИСТОРУМ

Човониho рафд əз дəс, həjфki зу пир бисторум,
Ə гулhоjmə гуввот nəh, , əхир фəгир бисторум.

Чумhоjmə фурəгустi, kəmər ədəj бирə гəд,
h,əмүр ədəj рафда, руз əри дирə дир бисторум.

Мujhоjmə бири сипи, дəндуhош бири тиji,
Дијə човони нијов əдəс, həjф сир бисторум.

Əз h,əjили ошугум əjə сijə чумhо mə,
Ə дəс əну кəzəл həмишə jəsir бисторум.

Ə чоhили кəширəм чофо, сохдəм мол-дəвлəт,
Əvvəl jəkүмүн бүрүм, имуhоj əхир бисторум.

Ə həmmə чəтиниhо дорəм hə синəj mərə,
Ə душmə дəниширə, mə чү зу пир бисторум.

Ә ПИР

Јә руз, жә човон до суал, пүрси у әз жә пир,
Әричү һәчи гәд бири қу кәмәр тү, ә пир?

Пир әу хундүсдә, човонә һәчи до човоб;
Нист еһтибор, вәфасүзи и һ,илом, қуфди пир.

Мәш човон бирәнки, ә хүшдә бирәм қувонмиш,
Мәрә нәбири қумон имбошум қуфдирә пир

Дорум ә хүшдә һәмишә чәнд ҹуро әзијјәт,
Һич фикир нә сохдум хејр нимбу, имбошум мә пир.

Ә чунмә омо пири, кәмәр бисдо дү гәди,
Ә һәчирәвоз човониш рафт, бисторум мә пир.

Чәнд гәдә човони тү, дан гәдүр човонирә,
Данки, түш жәбо мәрә хуно имбоши жә пир.

Антон, зүвүсдәјирә һисти амбара рәһо.
Борч човонһоји һөрмәт соху һәмишә ә пир.

ӘЈӘ ЧИ МӘРЗҮ

Ә пирһо һә һөрмәт сохдә, ә хәјәлү бисдорикә,
И хотурхоя тү әји һ,илом ә милжониш мәрзү.

Јә ваҳт мијов, түш јәбо-нәјәбо имбоши дан јә пир,
Човони тү, данки муров, бәгдә дәс-пој түш миләрзү.

Ә пирһо иму һәмишә бијо һөрмәт, һ,үззәт сохим,
Ә руј пир ки қоф овурд, у әјә қәпикиш нивәрзү.

Ки ә кәләтәј хүшдә нәсохд һөрмәт, ә кәсиш нисоху,
һ,әјилһојүш нисоху ә у һөрмәт, мәдаров гәрдищ әзу.

Антон, нұвғыс и нәсиһәтһорә әри човонһо,
Халғ бәгдә муқују, қофһој шоир әјә чи мәрзү.

ДАН ГӘДҮР ЧОҢИЛИРӘ

Гәдүр чоңилирә данит, ә чоңилә балаһо,
Вахт мијов чоңилиш муров, нирасит ә у рузһо.

Мәш jә вахти чоңил бирәм, имуһој дан jә пирүм
Чүнки, ә чоңилә мәһәл думон бирә әгүлһо.

h,өмүр кировундум, гәдүр рузһорә нәтанұсдүм,
Әз дул-чуни бовор соҳдум, дорум дүлә ә дустһо.

Әjә чәнд дұхдәр дүл дорум, jәкиш нәбисто гисмәт,
Әvvәл вичијо јор хуби, данит урә чоңилһо.

Ә ешг, мүхбәт тәмиз бошиғ, данит гәдүр jәкирә,
Вәфасүз бисторитқә, мизәнит сәрә چовоңһо.

Ујог имбисдорум әvvәл, әсәр мијофторумкә,
Дан ту Антон, зиндәқунирә hист амбара рәһо.

МУНДИ ҮМҮДМӘ

Пири гәд сохд кәмәрә, амбар бисто дәрдһојмә,
Әји h, илом ә хубә фәрзәнд мунди үмүдмә.

Нә ә гоһум, нә хәһәр-биор мәсох еһтибор,
Бијов дүлә вәбәрү, инчо нисти јә дустмә.

Сәбәh бирәнки дәрә мәкуну, үшүг офто,
Данки, хәбәри урә өз дәрдһој әни дүлмә.

Руз мијов мүмүрүм, савза моров өсәр говрәјмә,
Мумуну ә h,илом hәм тәмиz, hәм хубиhoјmә.

Фәрзәндһојмә бистокә хуб ә халговоз hәр ваҳт,
Ә гәриш хубә инсонhо данки, дәри нум мә.

Антон, хубhорә худо hә борухо мисоху.
Борухо кәрдо у кәс, мәh,лүм бири әри мә.

МИЈОФТОНУ

Јә хубә кук зу пир бисдокә, өз қүч, гуввот мијофтону,
Јә құлә өз лұқә чирикә, уш зу өз һол мијофтону.

Јә һөрмәтлү одоми ә надани вонокә хүшдәрә
Ә халг у һөрмәт нә сохдқә, уш өз һөрмәт мијофтону.

Бијо мәкүш ту и аташһој дүл мәрә, ә рача јор мә,
Аташһој дүлмә мүрдәнкә, дан еш мәш өз
куч мијофтону.

Кәләтәһо һә ә фәрзәнд хүшдә хубә рәһо бурбуңдқә,
Ү фәрсүз вәдиromокә, уш өз әгүл зу мијофтону.

Антон, һич ваҳт нимбу тәмиз, намус инсон
бистокә локолү,
Бурлјантиш локолу бистокә, уш өз гијмәт мијофтону.

МӘСОХ ТҮ

Ә h,илом ҹәһди сох, хүшдәрә мәди тәh,әриф тү,
Jә одомирәш дүлүрә хүрд мәсох һич мәһәл тү.

Мәрд баш, jә ҝоф тү һисдикә, һәмишә ә руј қу,
Намәрд бирә, ә пәсә jә кәсә нифи мәсох тү.

Әввәл фикир сох jә корә, бәгдә ҝәрәкикә сох,
һә нәһог, әз пәси сәр түрә мәзә һич вахти тү.

һөрмәт сох һәмишә ә халғ тү, ә h,очизhо Рәhм сох,
ә косиб нә сәһибсүзhо беһүрмәти мәсох тү.

Әкә, бәхтү нәкүрдкә, рузhој тү қирошдкә хәрәб,
Антон, мәрд баш, ә инсофсүзhо һич вахт сәр мәзә тү.

НЭС СОХДЭ

Үзүүлэх сох, хэрэбэх хосжэт түрэ өри дуз сохдэ,
Хубэх хосжетиш инсона гиjmэтлүш сохдэ.

Хосжэт түх хуб бисдокэ, мэбэрүү түрэ ө зэвэр,
Инсонэх хэрэбэх хосжэт гиjmэтсүзиш сохдэ.

Ө пишој кэлэтэх коф сохдэ мэбош түх хутэ,
Мэки түх шалдэрэ өз кэлэттонош кэлэтэ.

И h,илом мүрүмэ h,иломи, данусдэ бош түх,
Инсонhо ө руј өн хори је кэмиш зүвүстэ.

Ө намэрдэх инсон мэбош hич вахтиш қувоншиш,
Чүнки, у нијүлүү түрэ биши өзүш зэвэртэ

Антон, ки өсэр нэс офтотрэ, мэсох нэсиhэт,
Нисоху кори ө надан, өу кори нэс сохдэ.

ХЕЛИРХАЫГ СӘН

Жохсула, кимсизлијә, құчсұзә һәр ан әл тутурсан.
Бир нәфәр қөрсән һалы пәришан, она әл уздырсан.

Чүнки, әл тутмаг өзәлдән бизә бир адәт олубдур,
Аталарын јолу илә қедән бирчә сән олмусан.

Көрсән бири јыхылыр галдырырсан ону аяға,
Құчсұз үчүн һәмишә көксүнү галхан еләмисән.

Касыбларын гарныны долдуран бирчә сәнә, әһсән,
Һагт јолунда һәр вахт дуз, чөрәк пајлајан сән олмусан.

Дарда галмышларын имдадына һәмишә чатырсан,
Көрсән олмуш биринин мәскәни зиндан, она әл
тутурсан.

Бир гәриб саһибсизи қөрсән, она әл уздырсан,
Сәнә раст қәлән үрәји ган адама, чарә гылышсан.

Етдијин саваблар үчүн аллаһ һәр вахт баҳар сәнә
Халғ үчүн аллаһ еви тикдирән, бирчә сәнә әһсән.

Антон да. халғдан ешидән сөзләри јазыр, јадикар,
Бу әмәлдән өтәри јүз-јүз илләр сән јашајарсан.

ТҮ ХУБИНО СОХ

Ки өтү һә сохдикә хәрәби, тү әһү ә хуби сох,
Дирикә, у нәхоһ әз дәс пој офтори, кәнә хуби сох.

Хуб мукујут хубиһо сохдоқорә ә һ,илом, һәмишә.
Әз хәрәбә инсон мумуну хәрәби, тү хубиһо сох.

Тү сох хубиһо, жәбо-нәјобо миданүт хуби түрә
Данки, халг хубирәш, хәрәбирәш дирәни, тү хуби сох.

Әри мол дәвләт амбар бирә, ә хәрәбә рәһһо мара,
Нофт метро оғ бәрдәнини одоми, тү хәрәби мәсох.

Зәһмәт ән жә одомирәш буррә ә хүшдә һәлол матан,
Һәгг кәсә буру, ә хәрәбә руз мумуну, тү хуби сох.

Дәс фәгир-фугорәрә ки тик қурдкә, рузһојүш хуб имбу,
Мол нә дәвләтү руз бә руз зијод имбу, тү хубиһо сох.

Антон, кирә мол дәвләт бири, нәсоҳди ә халг хубиһо,
У әз бирәји хүшдә жә руз нәдири, тү хубиһо сох.

ФИКИР СОХ

Мол-дәвләт бисдоқә түрә, ә инсофовоз хәрч сох,
Һич мәһәл әз бәбә мундә мол-дәвләтә пуч мәсох.

Дуст тү дүлү тәмиз нәбисдоқә, әзу зу дур бош,
Мәбош надан, сәр ән хәрәбә дустә, кәлә мәсох.

Рәһимсүз бирә ә h,очиз гилмочә мәзә һич мәһәл,
Залумкор бирә ту хүнәj h,очизә хәрәб мәсох.

Жүч оморә мол-дәвләт h,очизә әз дәсү мәвәки,
Мәкү қүчлүнүм, мол халғә ә хүшдә һолол мәсох.

Мәсох хун тији, мәјил h,әјилһоју муну јетим
Үһо кәлә имбу мәдәшәну гәрдә, фикир сох.

Антон һә миннәти әтү, әj офурәкөр h,илом,
Дәс раста ә дәс чәп вәјишдә, әу миһточ мәсох.

ПУЛУН ОЛСА

Достларын санарлар сәни, мал дөвләтиң олса,
Һөрмәтлә баш әjәрләр, чибиндә пулун олса.

Пулун олмаса hеч кәс сәни вәчинә алмаз,
Дост - таныш да јығылар башына, пулун олса.

Һарда қөрсөләр сәнә һөрмәтлә баш әjәрләр,
Гуллуғунда дураглар сәнин дә пулун олса.

Пис құндә сәнә әл узатмајан достларын,
Гардаш дејиб қәләрләр, бил, сәнин пулун олса.

Пулун олмаса, инан сәнә hеч кәс әл тутмаз,
Билки сәнә етмәзләр һөрмәт, аз пулун олса.

Мәчлисләрдә һөрмәтлә сәнә jәр қөстәрәрләр,
Алим олсан да сајмазлар, аз пулун олса

Антон, дүнjanын қәрдиши беләдир әзәлдәи,
Сәнә дә һөрмәт едәрләр, билки пулун олса.

ӘРЧҮ МӘРӘ

Әгул инсон пур нәбисдоқә, мол дәвләт әрчү одомирә,
Ешг нә мәһәббәт нәтанүсдкә, у зиндәкуни әрчү мәрә.

Јә инсон ә чоһили хүшдә һә һ,овун сохдиқә һәмишә,
Пир бирәнки у, миннәт сохдиқә әз һ,овун кирор,
әрчү мәрә.

Ә хундәји нә әгүловоз зәвәр маров инсон һәмишә,
һ,иломә-хуб қәшдә, руз дириқә, сүрх нә нүгрә
әрчү мәрә.

Дан, гурбу мұдым и ҹунмәрә мә әри јә ғәдүрмәндә јор,
У мәрә әсәр нә офтокә, ғәдүрмәнди әну әрчү мәрә.

Зәнанә рачију ғәдәрсүз бисдоқәнәз дан тү, ә достмә,
У вәфасүзә јор бисдоқә, у рачи әну әрчү мәрә.

Әјәки шолуми зүвүсдә һөрмәт одоми зијод бирә,
Мә һә хәндә лов бисдорумкә, у огу-зәһәр әрчү мәрә.

Антон, ә чоһили сохдәј тү, пул-мол, дәвләтиш,
зүвүсдәј хуб,
Ә пириш руз мә хуб нәбисдоқә, и мундәји әрчү мәрә.

ҺИСТИ ТҮРӨ

Тү қувонмиш мәбош амбар пул нә мол һисти түрө,
И дүнжөһ ө һич кәс нәмунди, хәбәр һисти түрө.

Ә ҹунтү гәсд сохдәј, кура сохдәј пул мол, дәвләтә,
Урә данки, дәрд нә гәмиш лап амбар һисти түрө.

Әз бирәји тү ө косибһо кумәки түрө сох.

Ә халг тү һөрмәт нә һ.үззәт сох, һүнәр һисткә түрө.

Хотурхоһ бош, әз дәс пој оффорәкор кумәки сох,
Инсофлүji түрө бурбун, әкә һүнәр һисти түрө.

И һ,илом вәфасүзи, иһтибор мәсох ө һич кәс,
Тәмизә нум биһил әз хүшдә, һүнәр һисдикә түрө.

Антон, халг јәбо-нәјобо мұдүт дан гијмәт түрө,
Чүнки, хубә қофһо әз гәдәр зәвәр һисти түрө.

һӨРМӘТЛҮ НИМБУ

Ки сәхти сохдәкә, урә һич вахтиш пул-молу нимбу,
Хүшдәрә чәнгәдә тәһәриф докәш, һөрмәтлү нимбу.

Одоми әшәфти хутә бисдокә, дузиш никују,
Әзу ә халг нә хејр имбу, нәки кофојүш дуз имбу.

Ешгүз, мәһәббәтсүз хосдәни бисдорикә јә дүхдәрә,
Тәсәбәһ фикир, хәјол мисохи, јә хејрүш дан нимбу.

Јә bog дәшәнү у, ә bog хүшдә нә бисдокә bogbon,
Kор сохдә әрәг нә риҳдәкә, у bogәш бәһәрү нимбу.

Түрә хосдәнүмһо рача jор, қәшдиқәш һә hиломә,
Кәнә әз мә амбарта түрә хостәкориш һич нимбу.

Зәнанә тәмизә дүл, тәмизә ешг-мүһбәт бијобу,
Антон урә мәчбур сохдәкәш, әзу дүлүш ешглү нимбу.

Theta DUNJOH

Сирроj тү өз зурəвоз ө иму мәh,лұми, ө дүнjoh,
Дуз қуфдирəт өз hәммә тү қучлу бирəj, ө дунjoh.

Довидә, Шәлмүрә хунho парчоhорә бәрдәj өз h,илом
Гитлерә хуно хунхурhорә өвәч нәкүрдәj, дүнjoh.

Jәbo өдәj хәндундәni, jәbo ө кирисундә tu,
Өз тү чұтарз хуби күzәt сохим иму қuj, ө дуиjөh.

Koh үшүги дорә, kohи hә торки и h,иломә tu,
Kohи үшүгә рузhорә ө торки чарундәj, дунjoh.

Мәнәмhорә jәki-jәki бәрдәj тү өрəh дәшәндәj,
Сталинә хуно парчорә чү зу хок сохдәj, ө дунjөh

Тирористho амбар бири, өдәt күшdә инсонhорә,
И сәрсонә ганунhорә өrimu hишdәj, ө дунjoh.

Антон, иму инсонho ө сәр өни хори гиногим,
Данки, hәчуш мумуни, чұтарзиш бирəj тү дунjөh.

АГЛАЙМ

Рәһм елә сән мәнә, әј назлы дилбәрим мәним,
Ашигәм бил сәнә мән, рә'ва билмә ағлајым.

Јарашмајыр ашигә һә зулм едәсән, еј јар,
Бил инди диванәјәм, мән нечә ағламајым.

Қөз јашымы төкүрсән, нә үчүн наһаг јерә,
Рәһм елә қөрүшә қәл, соңра мән һә ағлајым.

Бир мусиги чалым, наз еләмә ојна, еј јор,
Гәзәл охуса Шамил, онда нечә ағламајым.

Мусиги бил, хәстәни сағалдар, һәм дәрмандыр,
Мусиги олмаса чан верә - верә ағлајым.

Антон, бас бағрына о қөзәл назлы јары,
Бағрымы хәнчәллә дәшсә, нечә ағламајым.

ЗАРФАТИ

Ә h,илом инсонә биһөрмәт сохуһош зарфати,
Мәрдә, jә зәнәш әз h өрмәт вәнкәнуһош зарфати.

Зарфат мәсох, сохдикәш амбар, ә дору мадара,
Бәh,әзи вәхт бәдбәхти орудәниһош зарфати.

Әз зарфат хејр нивохуру ә одоми, әj қул мә,
Ешг нә мәhәббәтәш локолу сохуһош зарфати.

Зарфат, ән нәзникә дустә мисоху әтү дүшмә,
Әри дүшмә бирәш дустә, қәрәк бисдокәш зарфати.

Зарфатиши сохдә hәммәрә әjәки гәриш мәсох,
Ә гәриш дү дуст беһөрмәти вәнкәнүһош зарфати.

Бијо тү, әj дуст, әјон Антон шит-шит зарфат мәсох,
hәмишә дүл одомирәш вәбәрүһош зарфати.

ВӘТӘН МӘ

Әри әни хубә рузһо гәрхундум һәр вахт Вәтән мәрә,
Һәзүрүм әри Вәтән, һәмишә дүм мә и ҹун мәрә.

Чүнки, рачиһој Вәтәнмә руз бә руз әдәј зијод бирә,
Әдәј амбар шори дорә и рачиһој Вәтән дүл мәрә.

Инсонһо ковләји, хундәји нә сәвки һәммә әнтүни,
Воистәј дүл тү инчо бирәнки, һич болә нист сәр мәрә.

Вәтән мәни чикәј рача духодәрһо нән рача Хонумһо,
Икидә кукһоју ә һ,илом мә' һ,лүми Вәтән мәрә.

Ки ки, ә хәрәбә чумовоз дәнишикә ә Вәтән мә,
Әри Вәтән мә мұдым һәмишә ә пишо синәј мәрә.

МӘХҮ ӘЗҮӘД ЗӘВӘР

Јә одоми дијә нә хурдқә һич шороб,
Әу мәку, хуру, бил дү һәмишә тоб.

Јәболуг, nochog ичкирә тәрк сохдқә,
Јәгин, ички сохдәбу урә лап хәраб.

Ки ки, әри кејф хурдқә әу қоф нисти,
Уш инсониш нисти, нәдоқә ә у тоб.

Дүл тү рәһ нәдоқә, мәку һич, нуш қәрдо,
Амбариш хурдә, мәди хүшдәрә һ,әзоб.

Пијон бирә jәбо jә хәто сохдикә,
Бәгдә қу, әри тү ки мұдүкә човоб.

Ички хурдә тү халғә сохдикә тәһигир,
Дан, бәгдә микәшүт түрә ә һәғг-һисоб.

И хубә нәсиһәтһој түрә, ә Антон
Нұвғс һәмишә, хуну халғы әз Китоб.

ОЛМАСЫН

Бизим жәрләр қөзәлсиз, бағлар бәһәрсиз олмасын,
Инсанлар нә өвладсыз, нәдәки достсуз олмасын

Тәк-тәһна дарыхырам, фикирим қәзир һәр жаңы,
Инсанлар һеч вахты тәк, һәмдәки жарсылыз олмасын.

Инсан итирәр һөрмәти, сөһбәти жәрсиз олса,
Жадлар да құләр она, жаздығы фәрсиз олмасын.

Мәһәббәт беләдир, буна дүчар олур севәнләр,
Дүнja севәнләриндир, севәнләр ешгиз олмасын.

Қөзәлләр гәдир билмәз, зәмананын инсағы жөх
Сөјлә бир инсан вармы, дәрдсиз, кәдәрсиз олмасын.

Сөз анлајан қөзәлләрин сорағына душдум елләрә,
Антон истәр қөзәлләр, һеч вахты һөрмәтсиз олмасын.

КИНИ

И руј тү дүхдәр, и руј мә, қувүнүм бејбофо кини,
Јәкикәрә қоф дорә ә игрор дуз нәбироқор кини?

Ә тәмизә ешг нә мәһәббәтмә тү бејбофо бирәj,
Имуhoj қу вүнүм, гәдүр ешгә данүсдәқор кини?

Вәфолу бисдорум, hәр ҷофој түрә кәшүрүм hәр ваҳт,
Халг әдәj дирә имуhoj, бејбофо бирокор кини?

h,иломә өjәki гәриш мәсох тү дүхдәр, инсоф сох,
сирр түрә дустhо данүсдәни, шәрh, вошондәқор кини?

Әjәкикәrәвоз рузhoj түрә әdәj қировундә
Тү данүсдәними өз ешг мүhбәт тү сухдоқор кини?

Инчо винишит, имуhoj ки дузи, ки тәхсир кори,
Ешг нә мәhәббәтә дошиjho ә қәnә Антон, түни.

КӨРӨК НИИМБУ

Тү өмөр јор нэбисторикэ, бэс өмөр ки јор имбу,
Эри хуморэ чумхој тү, қу вүнүм һejру ки имбу?

Түрэ өз дүли хостэнүмхө ө хотур чумхој түни,
У хубэ чумхо нэбистокэ, мэхтэли тү ки имбу?

Дара ө гэриш ракхо, шори сохут өз тү ошугхо
Құл ө васал нэбистокэ, у құл кирә кәрәк имбу.

Мәсох инчимиш ошуг түрэ, өз чум мијофдони тү
Ә h.илом ешг нэбисдокэ, зиндәқуни өчэ имбу.

Ә чоһилә мәхәл ешглү - мүхбәтлү нэбисдорикэ
Ә пирә мәхәл һүрүш бисдорикэ, кирә кәрәк имбу.

Нэ мүрдэ ө јор, қу вүнүм Антона ки мүдү гијмэт,
Уш мүрдэ рафда бәгдэ әри тү нүвүсдәкор ки имбу?

НИТАЈ СОХДӘ

Әј вәфасүз јор, мәсүз тү һич мәһәлиш нитај зивистә,
Әјәки бирәjmһо рузһорәш пәсәвош нитај вәкүрдә.

Мәрә халғмә шинохдәни, һөрмәт мә һисти әјон халғ мә,
Дурку қуфдирә қәшдиқәш, мәрә әз чум нитај вәнкәсдә.

Әји дүлмә ингәдәки тү һә jара дәшәндәj, дұхтәр,
Тү әмә jәбоjкәш гисмәтиш боши, һичиш нитај сохдә.

Әмә әри хәрәби сохдә чәнд чиро фикирhош сохдәj,
Дијә данки, чү сохдиқәш тү әмә, һичиш нитај сохдә.

Пуч бисто ешg, мәһәббәт мә jә ворворирә хuno
һишт рафт,
Әз һөрмәт вәнкәсдиқәш, әз мә зәвәриш нитај вараfta.

И дүл Антона тү jә шишәрә хuno хүрд сохдә шәнди,
Түрә хuno бошум, мәрә һич мәһәлиш нәсә воистә.

КОФ НЭС СОХДЭ

Өз мэ гэхри бири у назлы јор, өмэрэвээз коф нэс
сохдэ,
Өзу вэфасүз јор нист пүрсирокориш өрчү коф
нэс сохдэ.

Мэ коф сохдэнки, у чун-чикэрмэ өдэј өз мэ
руј чарундэ,
Инсоф нэд өдүлтү, өмэрэвээз кофиш у һич нэс сохдэ.

Өз јёки гэхри бирэйи, мэрэ лап амбар өдэј сухундэ,
һич хутэ нүстүм бошим өз јёки гэхриш,
дүлмэ өдэј сухдэ.

Ку, имурэ ки мисоху биришмиш, бошим
һ, эсэл нэ ригэн,
Јэ дустиш наста дэрд имурэ, бијов боришмиш
әри сохдэ

Мэрдхорэ хош оморэ рача зэнанһо бошу еһтиборлү,
Антон ө рача зэнанһо һич мэһэлиш еһтибор нэс
сохдэ.

НИ ИМБУ

Өj дүл, өз həр рача духодәр өри тү hич jор ниимбу,
Вəфасүз ə əhd xүшдә дуз вəдирəмөрəкөр нимбу.

Хəрч сох мол-дəвлəт түрə, ə h,илом jə хубə руз виниш
Өз мол-дəвлəт кəс hич мəhəл хејр винирокор ниимбу.

Коми одоми ə рəh əн дузи бирикə həмишə,
У hич мəhəл ə h,əмүр xүшдә хəчəлəткор ниимбу.

Jə кофə қүрдә hə мəпоj, өз мə əритү омонəт,
Коф тү бисдокə jəрсүз, түрə гијməт дорокор ниимбу.

Ингəдə ки, хубə нəсиhəторə мə ədəм сохдə,
Бəгдə мəрə əричγ, jə хуб қуфдирəкөр нијобу.

Антон, нүвүс хүбə нəсиhəтhо, халг түрə шиноху,
Өз həр тəh,əрифдорəкөр, хубə сənəh,əткор ниимбу.

ҢИСТИ МӘРӘ

Ә jор, гәһри мәбош рәһм сох, бәлкә jә тәхсир
һист мәрә,
Дүлмәрә хүрд мәсох, дан әтү ешг мүһбәт һисти
мәрә.

Әу руј тү сијә холә дирәнки дүлмә шор бирә,
У гәләм-гош нә сијә чумһој тү һәсрәт ишти мәрә.

Нә гоһуми, нәки jә дүл вәбәр, jә кәс һист әյонмә,
Түрәш дириш дирәнки, и дүлмә әзjjәт дорә мәрә.

Мә түрә хостәнүм, мәрд jә қоф муқују инсон буһо,
Поисдәм әсәр қофмә, данки и хосјәт һисти мәрә.

Ә синәјмә қоф амбар дә, һәр қофмәрә гијмәтү һист,
Әйон халғмә һәмишә гәдүр нә гијмәт һисти мәрә.

Мәрә һич кәс инчимиш нәсоҳди, һә уни хубимә,
Үмүд мә, бијово хушә рузһо, әлбәт һисти мәрә.

ӘВӘЧҮШ НӘБИСТО

h,әрс чумһој мәрә риҳдүм тә сәбәһиши ә јорово,
hәштанки сәнги дүл әну, hич әвәчүш нәбисто.

Дүл мәрә лап пара-пара сохт, хүрд сохт синәј мәрә,
Oh-ноләјмә ә худо варафд, урә hичиш нәбисто.

Ә тәмизә ешговоз хостум јорә әз дули мә
hәмишә hәчу мунд, hич мәһәлиш дәжиш нәбисто

Сабур jә хубә бәхшики, инсонә дори худо,
Чәнд гәдә сабуриш сохдум, әу кориш нәбисто.

Вәнкәсди әз hәрмәтиш мәрә у әјон дустһојмә,
Уш әјон қөзәлhо әхирдә hә jә гәриш бисто.

Хуб фикир сох Антон, ә h,әмүр инсон нист eһтибор
Jә нәфәси дәри ә инсон, рафткә уш чү бисто.

НӘДҮРҮМ

Ә ингәдә ә h,әзоб тү ә духодәр, мә тоб дорум,
Ә чофо киро әз тү jә хүшә рузиш нәдүрүм.

Һәмишә арзу сохдум ки, jәкәм әз тү шор бошум,
Ночог ешг түш бисторум, әз тү jә дәрмуш нәдүрүм.

Түрә мәрә хуно хоју jә одоми һистими?
Чумә вокун, хуб дәниш, әзини шитиш нәдүрүм.

Ешг нә мәһәббәт қузқини әдәj дирә jәкирә,
Һәлә jә күкә әз дули хостәj түрәш, нәдүрүм.

Ешг нә мәһәббәт соф бијобу ов билого хуно,
Әтү әз дүли ошугум, әз тү хубтәш нәдүрүм.

И рача духодәрhо бијово-буравоји, Антон
Һич мәһәлиш рачсүз и хубә h,иломәш нәдурум.

БИСТОҚӘ

У рача дұхдәр әримә жә чон чиқәр имбисдоқә,
Дәс никәндүм әз ешг әну, лап кор хуниш
имбисдоқә.

Ә тәмизә ешг, мәһәббәтәвоз михосдқә у мәрә,
Михосдум урә мәш, h,өмүрмә гәмбуриш
имбистоқә.

Ки имбукә вәфасүз, или ки имбукә вәфалү,
Имтоһониш мисоҳдум, ә ешг ки довомлүш имбукә.

h,әсүлә ошугһо ә ешг, мәһәббәт дәвомлү бирә,
Нисоху ә ешг хәјонәти, чү инсониш бистокә.

Ә дұхдәр, данки, әритү жә сад бо гурбу имбошум,
Әкәр кәcho әту жәбо бүкәш гурбуш бисторутқә.

Антонум: қуфдурум ә дүлмә дәбуһо қоғој мәрә,
Урә h,әјиб бијовқу, ки вәфасүзиш бистокә.

ОВОРӘ МИСОХУТ

Әj кук, и дұхтәрһо түрә оворә мисохут,
Дан тү, қөзәлһо руз түрә hә сијә мисохут.

Амбара чоһилһорә ә чүлһо дәшәнди ешг,
Мәники әри тү, ә дәрдһојтү чорә мисохут.

h,әрс чумһој түрә риҳдә һич мәһәл нолә мәкәш,
бәғдә ешг әнуһо, чикәр түрә јарә мисохут.

Әхирдә бејбофо мәдировт әту қөзәлһо,
Мәсох фикир-хәјол, дүл түрә пара мисохут.

hәм мистонут, hәми муфурухут ә дүшмәһо,
Ә дәсиш мидәшәнүт, сәрсон түрә мисохут.

Ки митанү дүл әну рача дұхдәрһорә,
Гәдүрсүз раст омокә, бәғдә сәрә мизәнүт.

ХОШ ОМОРИ МЭРӨ

Һәлә иму һ,әјиллә һисти, әз тү хош омори мәрө,
Әзу назик бәдән, гәjmәгә ловту хош омори мәрө,

Мујә шунә мизәри, тији мисохди әсәр қәрдән,
Әзу дү бәнд мүж нә шәфтә гүчүм тү хош омори мәрө.

Ә дүлмә һәлә ешг, мүһбәт нәдәри, ошуг бүрүм әтү,
Коф сохдәнки, әзу хәндәјә ловту хош омори мәрө.

Чумһојмә зил имбисдо, мидәмунд ә у рача чумһој тү,
Әзу сијә чумһо нә гәләм-гошту хош омори мәрө.

Әз коф сохдәј тү мәһүм бу ки, тү имбоши меһрибон
Әз рәһмлүjә дүл, нә меһрибони тү хош омори мәрө.

Имуһој у рузһо мунди әзиму данки амбар дур,
Мәрө әз јор нәвәдәшәндәји тү хош омори мәрө.

РАЧА СӘРИ

Әз чунмә зијод хостәнүм у чун бәрүһо јорә,
Нәдүрүм өјә зәнаниш әзини рача чумһорә.

Әгүл мәрә бәрди, һәвшданки јә сәрсон бирәм мә,
Дирәнкә у рача сәрә, нә и хәндәјә ловһорә.

Јә құлә хуно һә әдәј буј шәндә у ә һәр чикә,
У бирә чикә ә бөгһо, чү қәрәки рача қулһорә

Әки гисмәт бисдокә, урә һич дәрди, сәрү нимбу,
Чүнки, әзи рачиһош ешг дорә дүл одомиһорә.

Ки виникә урә, ошуг имбу ә у буј, бухуну,
Худој һилом чү хуб офури әзини рачиһорә.

Антон: әгүлмәндиш уни, "тәдур зәрә зәрқаф даны"
Бәхтиш нә мозолиш худо дори һә әгүлмәндиһорә.

ДУХДЭР

Ешг дэржохи, тү бијо мэрэ јэбо синэмийш сох,
Бовор сох өмөт тү, э јэкижэ ниди дүл, духдэр.

Мэ дүл мэрэ јэ өтү дорум, дан тү өжи хилом,
И дузи қоф мәни, тү өмөт бовор сох, э духдэр.

Јэ ошугэ хуно бијо өсөр тү вачарум мә,
Гурбун тү кәрдом, тү мэрэ кәм гинэмийш сох,
духдэр.

Ө аташој ешг тү хөр ваҳт өдөж сүхдэ синэж мә,
Рәһм сох, јэбо бовор сох өжи дәрдһој дүл мә,
духдэр.

Ө хәрој ошугы бил қовләжи бу өжи хилом,
Хәмишә расү уго ө воистәж хүшдэ, духдэр.

Антон түрэ дан ө тәмизэ намусовоз хости,
Өз зуровоз ошуги ө сијэ чумһој тү, духдэр.

ШЕЈРЬО НЭ МӨХ,ӨНИЈО

ДҮ ДӘДӘЈ ҮИСДИ МӘРӘ

Данит, 2 дәдәј һисти мәрә,
Һәрдү чунмә, чикәр мәни.
Jәки h,әсүл дәдәј мәни,
Jәкикә у Вәтән мәни.

9 мәh ә шигәм дошди мәрә,
hәм кәшири өфөй мәрә.
Мә ә h,илом оморәнки,
Тимор сохди у сәр мәрә.

Ә күфәрә jә чәнд салhо
У хусунди рәhәт мәрә.
Әмә нәнуj хундә-хундә
Сәбәh сохди у шәвhорә.

Дәдәј мүрдә hә рафдикә,
Биjo дорум һөрмәт үрә.
Әз jор ниjo вәдәшәнүм
У кәширә өфөjүрә.

Јә дәдәјкә Вәтән мәни,
Чун-чиқәрмә, мәскән мәни.
Бәхтәвәрүм дан һәмишә,
У Вәтәнмә Вәтән мәни.

Үрә Вәтән қуфдирәнкә,
Ә дүлмә у үшүг дорә.
Әри Вәтән мә һәзүрүм
Гурбу сохум и чун мәрә.

Ә хоријү кәлә бирәм,
Хурдәм һәм ов, һәм нунурә.
Үрәш јә дәдәјә хуно
Нивәдәшәнүм әз јор урә.

ИКИ АНАМ ВАРДЫР МӘНИМ

Мәним ики анам вардыр,
Һәр икиси чан-чијәрдир.
Бири доғма анамдыр, о
Икинчиси о Вәтәндир.

Доггуз аj о өз бәтниндә
Чәкмиш мәним әзјјәтими.
Мән дүнjaя қәлән күндә
Тумарлајыб о башымы.

Нәчә илләр о бәшикдә
Жатырдыбыр раһат мәни.
Мәнә лајлаj дејә-дејә
Сәһәр едиб қечәләри.

Ана артыг бил јохдурса
Сахлајырам һөрмәтини.
Јаддан кәрәк чыхартмајым
О чәкдиji зәһмәтини.

Бир анам да Вәтәнимдир,
Догма јурдум, мәскәнимдир.
Бәхтијарам она қөрә,
Көзәл Вәтән мәним вардыр.

Үрәјимә илһом верир
Ону Вәтән дәjәнда мән.
Мән чанимы гурбан верим
Вәтән үчун һазырам мән.

Бој атмышам мән синәндә,
Бөjүмүшәм торпағында.
Сән дә өзиз ана кими
Галдын мәним Хатирәмдә.

ВОФО НИМБУ

Офтorum ә боләј ешг тү
Кәширүм оһи - нолә.
Әмә дұхдәр, хуб дәниш тү
Әчү һолиш ишдәј мәрә.

Амбар дорәј мәрә өофо,
Довом дорәм ә сад өофо.
Ә һәсрәтәвоз қузәт соху,
Үрә имбу хубә рузһо.

Одомиош михәндүт дан,
Фикир сох тү и һолмәрә.
Тү қу вүнүм, чұтарз ки мә,
Бовор сохум ә кофтү, мә.

Растәки, тү амбар рачи.
Әз хүшдә тү мәсох шори,
Әјон бурлјант һичиш нист тү,
Әгүл һисти рачи одоми.

Исаһ,әти и ҹовоңһо,
Наста чүни ешг нә мүһбәт.
Үхорә һә хөш оморә,
Амбар бошу сүрх нә бурлјант.

Антон, дан тү, хуб қуфдири
Һөрмәтлүjә бәбәһојму,
Ә мол - дәвләт ошуг буһо
У зәнанә вәфо нимбу.

ОЛМАЗ ВӘФА

Дүшдүм ешгин бәласына,
Чох чәкмишәм аһу - налә.
Бир жаңы баҳ, ај гыз мәнә
Салдын мәни көр нә һала.

Сән нә гәдәр вердин чәфа,
Дәздүм һәр құн мин чәфаја.
Һичран илә , һәсрәт илә.
Ашығ жетәр бил вұсалә.

Инсанлар да құлұр мәнә,
Дәшүн бир сән, бу һалыма.
Сөjlәкинән нечә дәзүм,
Сәндән қәлән о зәвала.

Доғрудан да қөзәл сән-сән
Чох өjүнмә heч вахт, ej құл.
Л'әл жаңында жохдур гијмәт,
Әгил олар кәмалә құл.

Чаһилләр тез дөшүнмүрләр,
Нәдир белә, бил сәдагәт.
Уjar онлар бу дүнјада
Мал - дәвләтә, мұлки - сәрвәт.

Антон, бил сән, јахши дејиб,
О һөрмәтли ата, баба,
Мал дәвләтә ашиг олан
О қезәлдә олмаз вәфа.

ХОНУМ МӘ ҢИСТ

Дан тү дұхдәр, амбар шорум,
Мәрә рача јормә һисти.
Әз дүл - ҹуни хостәнүмһо,
Рача бөгмә, құлмә һисти.

Дул мә әдәј лап пар зәрә,
Түрә хуно рач мәрә һист.
Әз ҹун зијод мә хојумһо,
Сијәчумә, маралмә һист.

Әји һилом јә рач нистки,
Әтү бу у тој - боробор.
Мә муқујум, әз тү һич нист,
Чүнтүни рач јор мәрәһист.

Тү әмә лап јарашуги
Әдүлмә ешг мүһбәтү дә,
Әз һәјили нум кирмәни,
Әдәс тү дан нишонмә дә.

Бистоқә лап дәрд, фикирмә,
Ә кәшд бурам богчәjmә hист.
Хәндә - хәндә јор оморә.
Чун бәрүho хонуммә hист.

Антон, түрә нисти қәрәк,
Қуфтурутқә, қәнә рач hист.
Вәсси түрә у хостәjho,
Әз hәммә хуб hәм у рач hист.

КӨЗӘЛИМ ВАР

Аj гыз билки, севинирәм,
Мәним назлы јарым да вар.
Чан - чијәрим, о севдијим,
Жүллү бағым, баһарым вар.

Доғрудан да фәхр едирәм.
Сәнин кими көзәлим вар.
Чандан артыг мән севдијим,
Ала көзлү маралым вар.

Дүнјада бир көзәл јохдур
Сәнә олсун тај бәрабәр,
Мән сөјләрәм, сәндән јохдур
Белә назлы јарым ки вар.

О гыз мәнә јарашигдыр
Үрәјимдә ешг, мәһәббәт вар.
О гыз мәнә нишанлыдыр
Бармағында үзүйүм вар.

Мәним дәрдим үз верәндә
Сејрә чыхан бағ - бағчам вар,
Құлә - құлә кәлән бирчә
Тәк чан алан никарым вар.

Сәнә лазым дејил, Антон,
Десә дүнјада башга құл вар,
Бәсdir сәнә о севдијин
Шириң дилли көзәлим вар.

МЭ ВИНИРЭМ

Дуст өјөки сэхд h,өзиз бу,
Хубэ дустhо мэ винирэм.
Ө дуст хүшдэх хоин бошу,
Бејбофэ дуст мэ винирэм.

Эруj, өсэр сэвкэнд хуну,
Ширин - хэндэ hэ коф соху,
Эз зир хунэ вачаруну,
Хайн дустhо мэ винирэм.

Ө хубэ руз, дуст қуфтирэ,
Хэрэбэ руз өдуст хоju,
Эз чэнk, дэhво нэтирсирэ,
Бэдэ дустhо мэ винирэм.

Нэр дустэ мэ дуст қуфтуум,
Эji hилом бовор сохдум,
Данки мэ пир бирэ - бирэ,
Хэрэбэ дуст мэ винирэм.

Фурмундэ бу ə мол - дәвләт,
Ә сүрх нүгрә нә у сәрвәт,
Ешг мүһбәтә пуч сохуһо,
Рача сәрһо мә винирәм.

Антон, шинох дуст, ошнәрә
Бил хуб қујут, һәммә түрә,
Руз кирору хәндә - хәндә
Һәчи инсон мә винирәм.

МӘН ҚӨРМҮШӘМ

Бил достлуға садиг галыб,
Жахшы достлар мән қөрмүшәм.
Өз доступна хәһин чыхан,
Бивәфалар мән қөрмүшәм.

Алданыблар мал - дөвләтә,
Симузәрә, чох сәрвәтә,
Мәһәббәти тапдалајан,
Чох қөзәлләр мән қөрмүшәм.

Өздә виҹдан, сәдагәтдән,
Һәзин - һәзин чох данышан,
Жизли - жизли евләр јыхан,
Хәһин достлар чох қөрмүшәм.

Жахшы құндә дост дејибән,
Пис құнләри һеч сајмајан,
Ган сормаға вәрдиш олан,
Бәд инсанлар мән қөрмүшәм.

Һәр адама достум дејиб,
Бу дүнјада мән инандым.
Ахырда бил мәнә құлән,
Пис адамлар мән көрмүшәм.

Антон, таны дост - ашнаны,
Бу дүнјада жаңы һаны.
Құлә - құлә құн кечирдән,
Пис инсанлар мән көрмүшәм.

Ә ДҮНДӨЙ

Сирһој тү мәһ,лұми өјиму дүнжоһ,
Әз тү қучлу һич кәс нисти, ә дүнжоһ.
Довидә, Шәлмүрә у парчоһорә,
Бәрдәј әзи һ,илом чұтарз тү, дүнжоһ.

Хунхурә Гитлерә өвәч нә құрди,
Сталинә чү зу хок соҳди, дүнжоһ.
Қоһ хәндундәни, қоһ кирисундә тү,
Чү хуби қузәт соҳим өз тү, ә дунжоһ.

Јебо үшүг дорә хубә һ,иломә,
Јебо лап ә торки чарундә дунжоһ.
Үшүгә рузһорәш ә торки һишдә,
Инснһорә әзjjәт мәди тү, дүнжоһ.

Антон, данұсдә бош иму инсонһо,
Әсәр әни хори һәммә гиногим.
И дүнжорә чұтарз дирәникә тү,
Һәмишәш һә әчу мумуну дуұнжоһ.

ДАН НИХОЛУ

һөрмәтлү қәшд, бош һөрмәтлү,
Ә инсонһо һөрмәт сох тү.
Ширин - ширин ихтилот сох,
Ширин зуһун бош һәр ваҳт тү.

Ә халгәвоз хуб - хуб сох қоф,
Ә наданһо нифрәт тү сох.
Хубиһо сох әји һ,илом ,
Ә кәләтә һөрмәт тү сох.

Әји һ,илом , тү һәмишә,
Ә хүрдә дул мәлһәм вәни.
Намус дустә дор һәмишә,
Ә руј әну пој мәвәни.

Антон, тү һөрмәт дошдикә,
Түрә у ваҳт халг муҳоју.
Јә биһәјо бисдорикә,
Һич кәс түрә дан, нихоју.

СЕВМӘЈӘЧӘК

Садә қәз, һәм садә долан,
Садәлијә һөрмәт ғазан.
Ширин - ширин сөһбәт еjlә,
Ширин дил ол һәмишә сән.

Халг илә јахши рәфтар ет,
Наданлыға сән нифрәт ет.
Јахшылығ еjlә бу дүнјада
Бөjүкләрә еjlә һөрмәт.

Чалыш һәр вахт бу дүнјада,
Сынығ гәлбә мәлһәм еjlә.
Достун гору геjrәтини,
Она һәр вахт һөрмәт еjlә.

Антон, чалыш һөрмәтли ол,
Сәни о вахт халг севәчәк.
Биһәјалығ етсән әкәр,
Һеч кес сәни севмәjәчәк.

ХӘБӘР ТҮ ҺИСДМИ?

Әсәр тү вачаром, ә рача дұхдәр,
Түрә мә хосдәнүм, хәбәр тү һисдми?
Чумһој мә дәмунди ә у чумһој тү,
Әз ешг тү сәрсонум, хәбәр тү һисдми?

Руј тү жә офтоји үшүги дорә,
Бәдән тү инчәји мәрә һәzz дорә.
Түрә дирәнки дүл ә ешг оморә,
Әтү мә ошугум, хәбәр тү һисдми?

Һәрбој ә кәшдәһош вәдироморә,
Ә пәсәј тү һүсдүм, дан мә оворә.
Бәрдәни үн мәрәш наз дорә - дорә,
Ә руј тү һәсрәтүм, хәбәр тү һисдми?

Ловој тү хәндә қул, гошһој тү сијә,
Ә бәдән тү қоф нист, назики - инчә,
Антонә тү жә қоф кәј миди дијә
Сәрсон тү бисторум, хәбәр тү һисдими?

ХӘБӘРИН ВАРМЫ ?

Башына дөндујүм, ej қөзәл пәри,
Мән сәнә ашигәм, хәбәрин вармы?
Галыбдыр қөзләрим гара қөзүндә
Ешгиндән өлүрәм, хәбәрин вармы?

Сачларын гарадыр, хошдур бил мәнә,
Бәдәнин инчәдир hәzz верир мәнә.
Ешгин, мәһәббәтин қүч верир мәнә,
Сәнә мән ашигәм, хәбәрин вармы?

Һәрдән ки, чыхырсан, aj гыз қәзмәjә,
Далынча дүшүбән олдум аварә.
Чанымы алышсан наз верә - верә,
Ешгиндән јанырам, хәбәрин вармы?

Додаглар гајмагдыр, гашлар ки гара,
Бәдәнә сөз јохдур, инчәдир - инчә.
Мәнә чох шириндир версән бир бусә,
Сәнә диванәjәм, хәбәрин вармы?

БИСДОКӘ ГИСМӘТ

Мә лап шор имбошум, түрә хуно
Jә хубә хонуммә имбисдоқә.
Фикириш, хәјолиш һич нисохдум,
Дәрд нә гәмиш амбар имбистокә.

Эзу вәхт данұсдәj ешг дүлмәрә,
Jә әтү дорәм бовор сох, ә jор.
Рача хонумhо кура бисдоқә,
Ни дәнүшүм әjәкиш мә, ә jор.

Бовор сох, миқирору һәмишә,
Һәми хуб, һәм меһрибон рузһојму.
Хосдимкә өз дүл хуб jәкирә,
Уш гисмәт бисдоқә өз худојму.

ОЛСА ГИСМӘТ

Шад оларام мән, ej қөзәлим
Сән ким бир шух сәнәмим олса.
Фикир еjlәмәрәм hәч вахты,
Бил, мәним дәрди гәмим олса.

У вахтдан, әj гыз мән гәлбими
Тәк бир сәнә вердим, қөзәлим.
Чүмлә қөзәлләрдә чәм олса,
Бахмарам бирисинә, қөзәлим.

Инан ки, жаңшы кечәчәкдир
Жүнләримиз шаду - фираван.
Бир биримизә садиг олсаг,
Бу ши кәрәм олса худадон.

ДОХДУР ИНСАНА ГИЈМӘТ

Бир вахты көз ачдым көзәл Губада,
Боја - баша чатдым елдә, обода.
Ләzzәт верди мәнә јасы, тоју да,
Севиб - севишмәк дә јарашыр орда.

Жәздим нечә - нечә харичи дәвләти,
Жөрдүм чүрбә - чүрә инсан, милләти.
Ңамыдан јахшыды Совет дәвләти,
Инсан зәһмәтинә гијмәт верәрди.

Нәчә јахши дејим белә һәјата,
Бил, гијмәт вермиirlәр инчәсәнәтә.
Кечмиши гајтарым, јохdur һалым да,
Заман ләкә јахыр бил тәмиз ада.

Инди замананын јохdur ләzzәти,
Инсана вермәzlәр билк ки, гијмәти.
Антон, јаз сән һәлә шери, гәзәли,
Вахт қәләр верәрләр сәнә гијмәти.

ДҮНЈАНЫ ІАРАТМАГ ҮЧҮН

Жөзәл, үрөјимдә мән сәнин үчүн,
Бир күл сахламышам, тәзәдир-тәзә.
Үрөјимә чатсајды сәнин әлләрин,
Онун истисиндән қәләрдин ешгә.

Јашар мәһббәтимиз, јашар һәмишә,
Шаир ешглә бахыр, сәнә дојунча.
Онун мәһббәти дүнja гәдәрдир,
Шаирин үрәji инчәдир, инчә.

Чох кәздим дүнјанын һәр бучағыны,
Һәр вахт ахтардым һагтын јолуну.
Көрмәдим инсанын еһтибарыны,
Һеч кәсдән ешитмәдим доғру сөзүнү.

Антон гартал кими учар дағлара,
Бұлбұл һәсрәт олар, бил будаглара.
Жәлин биз дәзәк лап чәтинликләрә,
Јашајаг дүнјаны јаратмаг үчүн.

СӘНДӘ ГОЧАЛАРСАН

Фикирләшмә, ej дост бу дүнјада сән,
Дайма јашајыб јарадачагсан.
Бир құн қәләр қәнчлик дә кедәр әлдән,
Гочајам дејиб, зар аглајачагсан.

Гырышар үз-көзүн лап сәнин тамам,
Тәһгәтин олмаз бил, белин бөкүләр.
Ңеч ҹүрә гочалығ вермәзки аман,
Гычларын тутулар, дишин төкүләр.

Өвладлар евләниб қедәрләр еве,
У вахтлар сәнки ңеч дүшмәзсән јада.
Өз дахманда билки, тәк галачагсан,
Көзун пәнчәрәдә, галар јолларда.

Гочалығын на досту, нә һәмдәми јох,
Өз евиндә тәк аһ-налә долларсан.
Антон, һәлә ҝеч дејил гејдинә гал сән,
Бир құн қәләр сән дә гочалачагсан.

ИНАМСЫЗЛЫГ

Әдалатсиз кәсдә еһтибар олмаз,
Вәфасыз қөзәлә һеч кәс тај олмаз.
Намәрд адамдан истәмә дәрман,
Ондан гәлбачан, бил инсан олмаз.

Бәд құндә гоһумлар гапыны ачмаз,
Гоһум, гардашда бил һеч вәфа јохдур.
Сәдагәтли доста чан гурбан елә,
Еһтибарсиз достда еһтибар јохдур.

Дост дөнмәз сөзүндән гопса да туфан,
Ики үзлү олса, узаг гач ондан.
Белә инсанларда әдаләт олмаз
Чох чәкмәз, сәнә дә атар о бөһтан.

АРТЫГ ОЛУР

Диггәтлә нәзәр ет, инсан,
Нечә јаранмышдыр һәјат.
Бу дүнјада бил, әзәлдән
Өмүр олмушшур әманәт.

Кими нә ки, аллаһ верир
Мұлки-малы, симу-зәри.
Јохсула вә кимсәсмзә
Құндә верир бир өвлади.

Биригин сәрвәти артыр.
Һәddән ашыр, ки о гәдәр.
Неч жата билмир о қечәләр
Динч, фәрәгәт сүбһә гәдәр.

Али олан бир шәхс инсан
Дәмадәм сұрунүр, қөрмүр халг.
Бир қәдәнин лап һөрмәти
Артыг олур ондан гат-гат.

ЕҢТИБАР ОЛМАЗ

Дүнјадан сәдагәт қөзләjән,
Өмрү hеч вахты јахшы олмаз.
Достуну севмәjән бир адам,
Инанки о бәхтиjар олмаз.

Чалыш ки, hәмишә саг икән
Достуна јахшылыг елә сән.
Писликлә құнұнү кечирдән
Билки, hеч вахты хошбәхт олмаз.

Демә, бу дүнјада беш қун сән
Өмр сүрсән, hәр қүн јахшы олмаз.
Бу беш құнүн јахшы кечсә дә
Бил, ондан гәмләр кәнар олмаз.

Дүнјада уjма hәр надана,
Сиррини вермә hәр адама.
О, чан-чан деjән адамларда
Билки, hәc вахт ehtiбар олмаз.

КӨРҮРӨМ МӘН

Еj күл, о кечән күnlәри
Даймә анырам мән.
Әfјарла қөрдүкдә сәни
Одланырам, јанырам мән.

Бир күн, билки қедәчәкдир
Бу қөзәллик, гочаларсан.
Мән деирәм чәсарәтлә,
Һәгигәти санырам мән.

Мәни мә'на илә сүздүн
Јадлар илә кечәндә сән.
Чунки, арифәм, hәр сирри
Бил өзәлдән ганырам мән.

Ким ки әһдә вәфасыздыр,
Сону hәм гәм-кәдәр олмуш.
Санма ки сән, бу јашымда
Анламырам, баш дејил бош.

Антон, бил сән, о вәфасыз
Јараныб қөрпәлијиндән.
Одна әһли- вәфа јохдур,
Көзләриндән қөрүрөм мән.

ҰЗЫМ ҚҰЛМӘЗ

Дүнjaja қәлдијим құндән,
Гәм-мөһиңәтдә ә дустум.
Һәмишә чырпыныр гәлбим,
Өзүм зилләтдәjәm ә дустум.

Вәтәнимдәn ажры дүшдүм.
Көзләrim јолда, үзүм құлмәз.
Гоһумлар вар достларым јох,
Гүрбәтдәjәm үзүм құлмәз.

Бу дүнjaja қәлән құндән,
Гоһум гардаш мәнә јаддыр.
Өз қүчүмлә тәр түкмүшәм,
Мәнә гимәт верән јохдур.

Мән бир ала қөзлү јарын,
Чамалынын әсириjәm.
Шух үзүнү қөрмәк үчүн,
Мән hәр заман hәсрәтдәjәm.

Сән һәмишә шүкүр еjlә,
Антон чаныв саламатдыр
Фикир вермә hәр надана,
Сәнин јәрин бил чәнәтdir.

БАРЫШДЫРСЫН

Мән көрүшдүм бир гыз илә,
Ала қөзлү бир жар илә.
Сахладым гәлбимдә ешгин
Һәр заман, бил гајғы илә.

Дырмашдым мән о даглара,
Чејранларын сорағына.
Ешг нечә рәфтар еjlәсин
Бир овчу, бир аhy илә.

Овчу кими кәмәнд атдым,
Гачыб қизләнди, о белә
Ахыр ону овсуладым,
Салдым тора чаду илә.

Бир сөзүмдән инчимишдир
О дилбәрим, күсмүш јәнә.
Жохтур һәч кәс барышдырын
Мәни назлы јарым илә.

Мән өмрүмүн жарысыны
Вурдум баша арзу илә.
Жечә-кундүз фикир етдим,
О севдијим қәлсин дилә.

Сәнки, Антон инчимә чох,
Ңеч јумазлар ганы ганла.
Халг ичиндә вардыр мисал,
Бил јујар гани су илә.

ҢӨРМӘТ ЕЈЛӘРӘМ

Јарым илә фүрсәт тапыб
Ңәрдән сөһбәт еләјирәм.
Сәни, мәнимтәк әзизим
Чох севән олмаз, дејирәм.

Қаһ күсүр, қаһ инчијир,
Гәлбинә һәр бир сөз дејир.
Күсдүрүб, қаһ көнлүн алам,
Ңәмми мәнә наз еләјир.

Доғрудан сөз версән мәнә,
Гәлбим еви агад олар.
Мән сәниnlә лап өмүрлүк.
Достлугумуз гәтти олар.

Антона, бил һәр ким олса,
Бир азча ңөрмәт еләсә,
Мән дә она јәри қәлсә,
Јүз дәфә ңөрмәт ејләрәм.

ДҮНЯ ДӘЛІ

Чанымдан артыг севмишәм
Ала қөзлү бир дилбәри,
Қөрмәдим һәч бир қөзәлдә
Белә чан алан қөзләри.

Сән гызыл құл тәк әтрини
Jaјмысан бүтүн бағлары,
Һұснұнә һејран гојмусан
Лалә, һәм гызыл құлләри.

Ол һәмишә һәмдәм мәнә,
Нәjlәjәчәк дәрд гәм бизә.
Сәдагәтли, һәм мәрд олаг
Һәсрәтлә аләм бахсын бизә.

Қөрән сөjlәр, сәнә әһсән,
Олубсан дилләр әзбәри.
Ашигини мәфтун едән,
Сән варсән дүнja қөзәли.

ЕЈ ҚҮЛ

Аллаһ јазыб сәнә гисмәти, еј құл,
Ңеч кәс позмаз ону, сән јегин ки бил.
Бәхтиң құлсә өкәр, хош құнұн олса
О, хош құнләринин гәдрини сән бил.

Чох да севинмә сән, бәд қөзләр чохдур,
Бәлкә залым фәләк еләди мүшкүл.
Инанма дүнјанын бол сәрвәтинә,
Халғ малына баҳма пис қөзлә, еј құл.

Чалыш јахшы әмәл саһиби ол сән,
Сәнин арзуларын олачаг һасил.
Елмә һөрмәт елә, һәм дә һәвәс сән,
Һөрмәт газанмагда оласан камил.

Мәрдлә чаһилин һеч достлугу тутмаз,
Арифин гәдрини билмәз ки чаһил.
Халғынын гәдрини билмәк үчүн, сән
Чох иш қөрмәлисән, жухудан аյыл.

ДИЛӘЛИМ ВАР

Еj гыз, heч гәм ejләмә сән,
Сәнин кими қөзәлим вар.
Сәндә вар чох арзуларым
Һәм дә, сәндә диләјим вар.

Бәхтим құлдұ бил өзүмә,
Севдим сәни тәк қөзәли.
Сән ону бил, бу дүнјада
Јохдур сәни тәк дилбәри.

Ешгинә гурбан вермәкдә
Вардыр мәним гуру чаным.
Бундан артыг, әj сәвкилим
Нәјим вардыр, билки мәним.

Дүнјада әкәр јохдурса
Мал - дөвләтим, багча - бағым,
Сәнә лајиг чох билдијим
Вардыр мәним саф үрәјим.

ЛАП ИНАНДЫМ

Билирәм бир құн о қөзәл
Шад едәчәк көнлүм мәним.
Одур онун ешг одуна,
Мән лап тамам билки жандым.

Бир құн овчу охујла о,
Вурду мәни, һеч динмәдим.
Чәллад кими ган да төкдү,
Бил үрәкдән јараландым.

Жетдикчә һәр илләримин
Һәсрәтини мән чох чәкдим.
Һәр қечәни сүбһә гәдәр,
О вәслини мәнки андым.

Мән қөрәндә құл -өзүнү,
Санки, она бир аj дедим.
Багда аchan құллләр кими,
Ала қөзлү пәри дандым.

Мән деjәндә aj гыз, рәһм ет
Мәнә деди, сәбр инамдыр.
Јарын ширин саф сөзүнә,
Мәнки гәлбдән лап инандым.

Билмәдијим hәр кимсәjә,
Дост ашнаја үрәк ачым.
Антон, сәни о бәд қөзләр
Ачыг, ашкар, қөздән салды.

БИЈО ШОЛУМИ БУ

Ө h,ərəj гәблә нән h,ərүc,
hәрмәт бијо бу hәмишә.
Гәблә бошу әри h,ərүc,
Хубә дәдәј у hәмишә.

h,ərүc ө гәблә соху hәрмәт,
Ө hәр коруш бошу кумәк.
Ө h,ərəшү бу шолуми,
Нәсохут нифри, гәргүши.

Һә h,ərүchow ө гәбләһо
Нә дәнүшү кәсә хуно.
У нә қүрү һә hилләји,
Нәбу гәһри ө вәхт jәбо.

Гәблә һисти әри h,ərүc,
Һә мухоју хубә лово.
Гәбләш һист өз түнди хүшдә,
h,ərүcә нүдү һич ваҳт софо.

h,əryc hисти əри гәблә,
Әjә милjon фәрзәнд мәрзү.
h,əryc hисти бәд хосјет бу,
Ә кәпикиш у нәвәрзу.

Ә дүл Антон дәри арзу,
И дүхдәрһош бошут h,əryc.
Гәбләһорә қујут дәдәj,
Чон чикәр бу гәблә- h,əryc.

МӘРӘ ВОИСТӘ ШОЛУМИ

Мәрә воистә ә һилом,
Бу һәмишә шолуми,
Чон қујим, һә өн шиним,
Һәмәјму әз дү жәки.

Мәрә воистә ә һилом,
Инсон бу һәммә жәки,
Нә қујут әз дү жәки,
Тұ қини, чұ милләти.

Мәрә воистә ә һилом,
Нәдәнүшүт ә дин, ә милләт,
Инсонho бошут бирор,
Сохут әjәки һөрмәт.

Мәрә воистә ә һилом
Дијә нәјов сәс ән тупhо.
Нәбу дәhво, нә мұry
И һ,әзизә балаhо.

Мәрә воистә ә һилом
Қовләji бу һәмишә.
Нәнуj хуну дәdәjho
Ә һ,әзизә балаhо.

РУЈ ТҮРӨ

Амбар рачи у чумһој тү,
Һәм сифәттү, гәләм гош тү.
У шириң зуһун һист түрә,
Jәбо хәндүн дүл мәрә тү.

Ә хәндәјә у рујово,
Дүлә бијо, һә шор сох тү,
И мәгбүнә дүлмәрә һә,
Бијо јобо хуб хәндүн тү.

Түрә лап воистәникә,
Киши мәрә, бәри чунә,
Jәбош бүкә дүлә вәбәр
Бәгдә воист тү бәр чунә.

Әjә хунхур қуфдирикә
Әри бурра у сәр мәрә,
Һәчи сохки һич нә вүнүм,
У хәндәјә мә руј түрә.

Ә ГҮБӘЛИ

Түрә һә пүрсүрүм өз шеһ - сәбәһи,
Муқу: Ешг - мүһбәт тү ә дүл мә дәри.
Мукум: Хүрд мәсох тү шоир дүлмәрә
Муку: Дүлхор мәбош өјор, тәхсир өнтини.

Әз қүчмә ләрз омо һүндүрә дөгһо,
Әз һәсрәт зәрд бисто құллұјә бөгһо:
Пүрсүрүм түрә өз мәнк, астараһо,
Муку: Аташ ловој өну ө лов мә вәри.

Әз ө һ,,әсму қәшдәнијо дурнаһо,
Ә гәд бөгһо буһо рача ханумһо,
Муқум: жә көврә чум дүлвәбәр мә бу
Муку: Ә гәд құллұ бөгһо, ә чүлһоји у.

Ә қәшд омориһо дустһо, дусқорһо,
Ешг - мүһбәт данүһо қүкһо, дұхдәрһо,
Әз ешгү сұхдәнумһо жә марал мә бу
Муку: Әсәр рәһ ә Гүбә чуму һ,әрси бу.

ОВОРӘЛҮМ ОВОРӘ

Дирәнкә, дұхдәр түрә,
У рача чумһој түрә,
Ешг тү сухунд дүл мәрә,
Сәрсон соҳди тү мәрә.

Чуммә дәмунди ә тү,
Данки жә марали тү
Әз ешг бирәм дивонә
Оворәйүм оворә.

Мә пар зәрүм ә h,әсму,
Чәнд гәдә кәшдүм түрә.
Һәм гәд құллұ бөгһорә
Нә оғдум сирог түрә.

Дәқиши соҳдум Вәтәнә
Әри офтә мә урә.
Ә Акко кәшдә-кәшдә
Дүрүм рача марала.

ҺӘММӘ ӘРИ ХУБИНИ

Халг түрә хостиқә өз дұли, чуни
Ә гәд халг һәмишә ту хуб имбоши.
Хубә хосијәтһо бистокә түрә,
Әз һәрмәт дијәштә зәвәр имбоши.

Әри һәрчү фикир, хәјол сохдикә
Муј ту сипи имбу, зу пир имбоши.
Һәмишә ә тараф һәғг бисторикә,
Әз һәммә данкитү, зәвәр имбоши.

Ә пәсәј одоми мәсох нәһог қоф,
Руј бә руј бистокә хубнивәдиров.
Әз хүшдә vadарафдә, ә руј мәјор қоф,
Сәбәһ урә дирә түрә h,әјб мијов.

Ә дусти һич мәһәл хәјонәт мәбош,
Бәгдә ә h,илом ту тәһно мумуни.
Әри дуст мәвәкә һич мәһәл ту чол,
Мидарај әу чол ту мидәмуни.

ДҮЛ ШОР НҮСТҮМ

Өзу руз бирәм өз дәдәј
Ә дәрд, гәм бисто, ә дустмә
Өз Вәтәнсүзи һәмишә
Дүлмә дорд до, ә дустмә.

Өз Вәтәнмә бирәм чиро,
Чуммә ә рәһ, һич шор нүстүм
Гоһум һисти, дустһојмә нәһ, ,
Јә гәрибүм, дүл шор нүстүм.

Чум вокундәм тә имбууруз
Өз кор сохдә кәмәр дорддо.
Әрәг мәрә тижи сохдум,
Мәрә јәкиш гијмәт нәдо.

Мә јә рача дұхдәр дүрүм,
Ә рачију һејру мундум.
Әри урә мә винирә
Әри рујү һәсрәт мундум.

Тү һәмишә шүкүр сох ки,
Антон, чун тү саламати.
Фикир мәди ә наданһо,
Чикәј тү дан, јә ҹәннәти.

МЭСОХ ЕНТИБОР

Хуби кузэт соху өз h,илом,
h,өмүрү hич вэхт хуб ни имбу.
Инсон нэ хостижэ дуст хүшдэрэ,
У hич вахт бэхтэвэр ни имбу.

Нэмишэ сохдикэ хубиho,
Хуби тү jэбо мэh, лум имбу.
Хэрэбирэво руз қирору,
У hич ө хубэ руз нимуну.

Тү мэку, өjп h,илом пэнч руз
Н,өмур қировундэни инсон.
Өji пэнч рузиш, митов бирэ
Бэдэ рузиш бу өри инсон.

Фүрмундэ мэjo ө наданho,
Сирр түрэ мэди, мэсох бовор.
Чон - чон қоф соху ө түрэво,
Эу тү мэсох hич eнтибор.

ҺИСДИ МЭРЭ

Ө дүхдээр, мэсох тү һич фикир.
Чүн түни рача јормэ һисди.
Өтү амбариш һист үмүдмэ,
Өз тү хојум јэ чи мэ һисди.

Уники хэндүст ө руј мэ бэхт,
Ошуг бисторум ө рачи тү.
Данүсдэ бош, ө һ,илом һэр вахт,
Өз чунмэ зэвэр бистори тү.

Тү урэ данки, әри ешг тү
Мэ гурбу мүдүм и чун мэрэ.
Өзи бэхшэј ө јор, дан тү
Өтү лојиг бу, чүни мэрэ.

Пулмэ, молмэ нэ дэвлэт мэ
Экэ нисткэ ө һ,илом мэрэ,
Өтү лојиг данүсдэнүмхө
Тэмизэ дүлмэ, һисди мэрэ.

МАЧАРУМ Ө СӘР ТҮ

Әдәм дирә дүлтү нәзники өз дүлмә,
Әри әни рузһој тү гурбуни чунмә.
Ә қоһили гисмәт имбисдори әмә,
Јә дәстан мұвұнұсдүм өз рачи тү, мә.

Һәјфки, рузһо кирошди, пир бирәм амбар,
Нәдә ешг ә дүл, түрә өз мә нист хәбәр.
Сохникә тү әри дәрдһојмә јә мәлімә,
Мухосдум хотур түрә өз һәммә зәвәр.

Антон нивәдәшәнү түрә һич өз јор,
Воисткә тү бош әмә сәвқили - никор,
Пири мәрә митајқә тү сохдә човон.
Ә сәр тү мачарум мә, әј назлы никор.

ӘДӘС ТҮ ДӘ

Халгә нә милләтә нәхосдкә инсон,
Уш ә пишој чум халг гијмәтсүз имбу.
Ә хәјр хүшдә дустә сохдкә локолү,
У хүшдән хүшдәрә өз чум мәнкәнү.

Мәку ки, һәмишә мумуни човон,
Јә қүлә хуноји һ,өмүр ән инсон.
Јә руз мијов мурат, дан өз һ,илом,
Хуби, һәм дуст боши, һәми меһрибон.

Һәчи сох ки, түрә хубә хосјәт бу,
Ә халг тү һәмишә сох һә һәрмәт тү.
Ә мол нә дәвләтиш мәбош қувонмиш,
Әри һәрмәтлү бирә бијо әгүл бу.

Худо нүвүсдкә дан хубә гисмәтһо.
Үрә пузмиш соху, нитав һич кәcho.
Гәдүр у рузһорә бијо дани тү,
Бәхту хәндүсдкә, хуб бисдокә рузһо.

МУСИГИНИ

Әји h,илом дул инсонә,
Вәбәрүһо мусигини.
Јаралүjә и дүлһорә,
Дәрму буһо мусигини.

Дүл инсонә қурун соху,
h,әрс рухуну өз чумһоју,
Дүл инсонә шор сохуho,
Кәнә hә-у мусигини.

Ә тар зәрә хуб мизробә
Сәс вәдирөв hәтәр нолә.
Хундә-хундә hә гәзәлә,
Ләzzәт дүһо мусигини.

Сәс мусиги дүл инсонә,
hәм hәз дорә, hәми ләzzәт.
Ә ләhәjмуш дәриjo hә
Хубә кофһо мусигини.

Ешг мүхбәтә зијод соху,
Чоһилһо бу һә һәвәслү,
Лап пирһорәш ҷоһил соху
У һәкәнә мусигини.

Әји һилом инсон нистки,
Нәјов урә хош мусиги.
Әз дүл, әз чун шориһорә
Шор сохуһо мусигини.

РАЧЬОШ ҮИСТИ

Ө у рачи хостәнүмһө,
Әну духодәр ошугум мә.
Шев тәсәбәһ әдәм мұрдә,
Өз ешг әну сәрсонум мә.

Дүл мә амбар хәрәб бири,
Јә хәндә руј мунди мәрә.
И духодәр јә вәһиши бири,
Ночог бирәм өз дәрдү мә.

Рафди әғүл, дан өз сәрмә,
Сипи бири муҗһој сәрмә.
Офтөрәм ә боләј ешгү,
Визор бирәм мә өз чунмә.

Јә рачини и духодәрә,
Вәфојү һич нисти урә.
Рачһорә дан нисткә вәфо
Әрчү кәшүм дијә софо?

Өз ешг өнү сәрсон бирә
Һич руз түрә мәсох сијә,
Өзуш рачта рачһош һисти
Рују офто, јә мәнг дијә.

Амбардаки и рачһорә
Иһтибору нәсә бирә,
Мә бовориш нәс сохдәнүм
Ө вәфасуз һ,илом дијә.

ҢИСТИ МӘРӘ

Ә jop, гәһри мәбош рәһм сох,
Бәлкә тәхсир һисти мәрә.
Дүлә бијо тү хүрд мәсох,
Әтү мүһбәт һисти мәрә.

Ә руј тү дирә сијә холә,
Дүлмә данки ә шор бирә.
Ү гәләм гош нә чумһој тү,
Ә һәсрәти һишти мәрә.

Нә гоһуми, нәки jә кәс,
Jә дүл вәбәр һисти мәрә.
Түрәш мә лап дир дирәнки,
Дүл мә өзjјәт дорә мәрә.

Ә синәјмә қоф амбар дә,
Гијмәтү ист һәр қоф мәрә.
Әјон халг мә дан, һәмишә,
Гәдуր гијмәт һисти мәрә.

Хостәм түрә мәрдә хуно,
Кофиш - кофи инсон буһо.
Дан ту һистүм әсәр қофмә,
И хосјәтиш һисти мәрә.

Хубә гисмәт һисткә мәрә,
Худо кумәк мұдү мәрә.
Үмүд буһо хушә рузһо,
Әлбәт, әтү һисти мәрә.

БОВОР СОХДУМ

Данки, жэ руз у үзэл јор,
Шор мисоху и дүл мэрэ.
Ини ешг нэ мүхбэт өнү
Өдэж зэрэ өз сэр мэрэ.

Жэ руз у зэ өмэ үуллэ,
Э хотуру коф нэ сохдум.
Ү инсофсуз хун тижи сохд,
Яралү сохд өз дүл мэрэ.

Рафта - рафта и рузгој мэ,
Э һәсрәтү амбар һүстүм.
И шәвхө, һә тәйтә с әбәһ,
Чумәрәхи өнү һүстүм.

Мэ дирәнки сифәт үрэ,
Данки, урә мәнк данүсдүм,
Э гәд бөгөн рача үүлхө,
Жэ коврә чум јор данүсдүм.

Мә қуфдурум, дұхдәр рәһим соҳ,
Әз мә муқу, һә сабур соҳ.
Ә шириңә коғһој әнү,
Әз дул, чунмә бовор соҳдум.

Ә һәр қөзәл нәшинохо,
Ә дуст - ошнә дүлә дорум.
Антон, түрә бәдә чумһо
Нәһишт бурај һә пишово.

БӘБӘЈ МӘ

Бәбәј мә тү, чон бәбәј мә,
Тү һист сәвкәнд ән ләһ,әј мә.
Һәми кәләј хунәји тү,
Һәми сәһиб ән дәдәј мә.

Ү кәширә чофој түрә,
Вир нисохум һич мәһәл мә.
һөрмәт түрә, һ,үззәт түрә,
Хуб мидорум һәмишә мә.

Худо түрә ҹун соғи до,
һ,өмүр түрә дураз соҳо.
Әз фәрзәндә тү шор бирә,
Үһо түрә дүл шор соҳо.

Антон муқу, ә дустһој мә,
Нум бәбәһо гоһим қәрдо.
Әи һ,илом шори бирә,
Бәбәһојму сад сал зиво.

СӨРНОМӘ

Автобиографија ----- 1-11

ПОӘМӘН

Јусифә сәдиг	14-73
Шүвәр сә зәнә	74-87
Инсофсузә дәдәj	88-95
Жәдә ә шүвәр рафди	96-108

ГӘЗӘЛЬО

Бәбәjә	110
Аталар	111
Бәбәji	112
Бәбәj мә	113
Аталар	114-115
Оғлума	116
Ағладым	117
Достума	118
Достума	119
Ә дустмә	120

Кирору	121
Ә инсофовоз	122
Мә мүрдәнкәнәз	123
Пир бисторум	124
Ә пир	125
Әјә чи мәрзү	126
Дан гәдүр чоһилирә	127
Мунди үмүдмә	128
Мијофтону	129
Мәсох тү	130
Нәс сохдә	131
Хејр хаһг сән	132
Тү хубихо сох	133
Фикир сох	134
Пулун олса	135
Әрчү мәрә	136
Һисти турә	137
Һөрмәтлү имбу	138
Ә дүнjo	139
Ағладым	140
Зарфати	141
Вәтән мә	142
Мәхү әз һәд зәвәр	143
Олмасын	144
Кини	145
Кәрәк ниймбу	146

Нитай сохдэ	147
Жоф нэс сохдэ	148
Ниймбу	149
Нисти мэрэ	150
Өвөчүш нэбисто	151
Нэдүрүм	152
Бистокэ	153
Оворэ мисохут	154
Хош омори мэрэ	155
Рача сэри	156
Духдэр	157

ШЕЛРЬО НЭ МЭЬ, ЭНИЈО

Дү дэдэј һисди мэрэ	160-161
Ики анам вардыр мәним	162-163
Вохо нимбу	164-165
Олмаз вәфа	166-167
Хонумә һист	168-169
Жөзәлим вар	170-171
Мә винирэм	172-173
Мән көрмүшәм	174-175
Ө дүнjo	176
Дан нихоju	177

Сәвмәјәчәк	178
Хәбәр тү һисдми?	179
Хәбәрин вармы?	180
Бисдокә гисмәт	181
Олса гисмәт	182
Јохдур инсана гијмәт	183
Дүнjanы јаратмаг үчүн	184
Сәндә гочаларсан	185
Инамсызлыг	186
Артыг олур	187
Еңтибар олмаз	188
Жөрүрәм мән	189
Үзүм құлмәз	190
Барышдырысын	191-192
Нәрмәт еjlәрәм	193
Дүнja көзәли	194
Еj қул	195
Диләјим вар	196
Лап инандым	197-198
Бијо шолуми бу	199-200
Мәрә воистә шолуми	201
Рүj түрә	202
Ә гүбәji	203
Оворәjүm - оворә	204
Нәммә әри хубини	205

Дүл шор нүстүм	206
Мэсөх ехтибор	207
Һисди мэрэ	208
Мачарум ө сәр тү	209
Өдәс тү дә	210
Мусигини	211-212
Рачһош һисти	213-214
Һисти мэрэ	215-216
Бовор сохдум	217-218
Бәбәj мә	219

ББК 84.5

Автор: АНТОН АГАРУНОВ

Әз дүл оморәниһо кофһо

Спонсор: Ішаш,ијо Илјагујев

Редакторы: Захар Іашаев, Рафаил Данилов

Корректор: Сәви Ашурев

Компьютерный набор: Анна Копаева

2003

Компьютерная верстка: Московская типография № 2

Отпечатано в ГУП Московской типографии № 2

Министерства Российской Федерации по делам печати, телерадиовещания и
средств массовых коммуникаций (МПТР России).

Тел.: 282-24-91. 129085. Москва, пр. Мира, 105.

Заказ № 1645. Тираж 1000 экз.

ISBN 5-9533-0085-9

